

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผู้วิจัยขอเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 การมัธยมศึกษา

- 1) ความหมายของการมัธยมศึกษา
- 2) ความมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา
- 3) หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 4) การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 การวิจัยในชั้นเรียน

- 1) ความหมายและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
- 2) รูปแบบและลักษณะงานวิจัยในชั้นเรียน
- 3) กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน
- 4) ปัญหาในการวิจัยในชั้นเรียน
- 5) ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยในชั้นเรียน

2.3 บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

- 1) ความหมายของการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
- 2) การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
- 3) บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การมัธยมศึกษา

การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการที่จะนำเอาทรัพยากรมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาผู้บริหารจะต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร

1) ความหมายของการมัธยมศึกษา

บูดี (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของการมัธยมศึกษาไว้ว่า มัธยมศึกษา ถือการศึกษาที่วางแผนไว้สำหรับเยาวชนอายุ 12-17 ปี เน้นหนักเพื่อให้เป็นเครื่องมือให้กับการริเริ่มรู้ แสดงออกและนำความเข้าใจกับสภาพความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริง และเน้นการพัฒนาทัศนคติ ในการคิดค้นนิสัย และสาระ อันเกี่ยวกับสังคม ร่างกาย และสติปัญญา กรมสามัญศึกษา (2524) ได้ระบุว่ามัธยมศึกษา คือการศึกษาในระดับกลาง ซึ่งเป็นการศึกษานอกเกณฑ์บังคับที่ดำเนินการ จัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยรุ่น และเป็นการศึกษาระดับสุดท้ายที่อยู่ในความควบคุมและพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2526) ให้ความหมายของมัธยมศึกษาว่า เป็นการศึกษาระหว่างประถมศึกษา และอุดมศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในความหมายของการมัศึกษานั้น เป็นการศึกษาระดับกลาง เพื่อ จัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยรุ่นเพื่อให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เป็น พื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

2) ความมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นไร ย่อมดูได้จากความมุ่งหมายของการ จัดการศึกษา

แมคเคลียร์ และเฮนเคลย์ (McCleary and Hencley, 1970) ให้ความเห็นว่า ในการ จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ

- (1) เพื่อพัฒนาสติปัญญา อูpanิสัย และบุคลิกภาพ
- (2) เพื่อได้ความรู้ที่สำคัญและความคิดเห็นที่มาจากวัฒนธรรมของตนเอง และ วัฒนธรรมของชาติอื่น
- (3) เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางสังคมและการเมือง และมีอุดมคติ ยึดมั่นในการประชาธิปไตย
- (4) เพื่อเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพ
- (5) เพื่อสนับสนุนให้รู้จักปรับปรุงตัวเอง โดยเฉพาะการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์

กรมศึกษาธิการ (2527) ได้ระบุว่า การมัธยมศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ คือ

- (1) เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี มีทัศนคติอันพึงปรารถนาสามารถอยู่และทำงาน ร่วมกับหมู่คณะได้ด้วยดี

- (2) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะอันเพียงพอต่อการประกอบอาชีพหรือให้มีพื้นฐานความรู้ความจำเป็นแก่การฝึกงานหรือการศึกษาต่อ
- (3) ให้นักเรียนทราบถึงสุขภาพอนามัย ให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม
- (4) ให้นักเรียนทราบและเข้าใจถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และงานบ้านควรจะเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกายและจิตใจให้ถูกต้องตามหลักอนามัย
- (5) ให้นักเรียนมีสมรรถภาพทางเศรษฐกิจโดยโรงเรียนได้สอนวิชาชีพเบื้องต้น เพื่อช่วยเศรษฐกิจของตน และของชาติให้ดีขึ้น
- (6) ให้นักเรียนเข้าใจถึงการมีชีวิตในสังคมนั้น นับตั้งแต่บ้าน ประเทศ และโลก เพื่อจะได้ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เข้าใจคุณลักษณะของสังคมนั้น ๆ ตลอดจนวิธีการที่จะช่วยปรับปรุงสังคมด้วย

สำหรับจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา กรมวิชาการ (2533) ได้ระบุว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดหมายของการมัธยมศึกษาได้ดังนี้ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอ ที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาอาชีพทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพร่วมพัฒนาสังคม ตามแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่อจากประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการงานและอาชีพ

ตามทฤษฎีนี้ ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียน ได้ศึกษาลักษณะอันดีและคุณสมบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาลงในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอต่อการประกอบการทำงานและอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบ การงานและอาชีพและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียน ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ และให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น ให้นักเรียนเป็นบุคคลที่เ็น ทำเป็น จัดการเป็น และแก้ปัญหาได้ ให้เป็นคนร่าเริง แจ่มใส มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญ ขยัน ประหยัด เห็นช่องทางในการประกอบ อาชีพ สามารถทำงานเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ และสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

3) หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนต่อจากระดับประถมศึกษาอีก 6 ปี คือ มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลายอีก 3 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีบุคลากรที่จะต้องทำงานที่มีความสัมพันธ์หลายอย่าง ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ภารโรง และชุมชน วรวิทย์ วสินสรากร (2523) ได้จำแนกหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 6 ประการคือ

(1) ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเขา และช่วยให้เขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

(2) ทำหน้าที่แนะนำให้นักเรียนคิดและมีการกระทำที่เป็นประชาธิปไตย และเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งชั้นวรรณะ สามารถทำงานร่วมกันด้วยดี หน้าที่อันนี้ถือว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่ง ซึ่งโรงเรียนเป็นแหล่งเดียวที่จะช่วยให้เกิดบูรณาการ (Integrate) อย่างเต็มที่

(3) ทำหน้าที่ส่งเสริมในส่วนที่นักเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อปลูกฝังความเป็นตัว ของตัวเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดที่เป็นอิสระ

(4) ทำหน้าที่ฝึกอบรมเด็กหนุ่มสาวให้เป็นประชาธิปไตย มีความมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อจัดความคิดเรื่องการแบ่งชนชั้นประการหนึ่ง และเพื่อธำรงไว้ซึ่งการปกครอง แบบประชาธิปไตยอีกประการหนึ่ง

(5) ทำหน้าที่เตรียมนักเรียนให้สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับอุดมศึกษา

(6) ทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้สำรวจสมรรถวิสัย ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และความถนัดตามธรรมชาติของตนเอง เพื่อโรงเรียนจะได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้

กมล ธิโสภา (2525) ได้ระบุถึงหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นสถานที่ตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการในการให้ความรู้และประสบการณ์ และการอบรมแก่เยาวชน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

รุ่งทิวา จักรกร (2526) ได้จำแนกหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

(1) ทำหน้าที่ในการให้การศึกษากว้างไป เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้เพียงพอแก่การที่จะเป็นพลเมืองดีในสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(2) ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพ เพราะคนเราจะออกไปดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคมนั้น จำเป็นจะต้องมีงานอาชีพเป็นหลัก ซึ่งแม้ว่าจะไม่ลึกซึ้งถึงขั้นเป็นพื้นฐานทั้งในด้านการประกอบอาชีพ และด้านช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

(3) ทำหน้าที่ทางด้านให้การแนะแนว ช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอย่างฉลาด และถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการเรียน และการวางแผนชีวิตในอนาคตของเขาด้านการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพ รวมทั้งช่วยให้เขาสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองตลอดจนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างฉลาดอีกด้วย

(4) ทำหน้าที่ในการให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง

(5) ช่วยส่งเสริมประสบการณ์การพัฒนาการทุกด้าน เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดโปรแกรมให้กว้างขวางทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร

กรมสามัญศึกษา (2539) ได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินงานเพื่อใช้เป็นหัวข้อในการประเมินมาตรฐานโรงเรียน 7 หมวด ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 การบริหารทั่วไป ประกอบไปด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) การวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1. การกำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน
2. แผนปฏิบัติการของโรงเรียน

(2) การจัดองค์การ

1. การจัดทำแผนภูมิการบริหารโรงเรียน
2. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบหมายงาน

- (3) การจัดระบบสารสนเทศ
 - 1. การดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศ
 - 2. การพัฒนาระบบงานสารสนเทศ
- (4) การบริหารงานบุคคล
 - 1. การพัฒนาบุคลากร
 - 2. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
 - 3. การบำรุงขวัญและกำลังใจ
- (5) การสื่อสารคมนาคม และการประชาสัมพันธ์
 - 1. การจัดการสื่อสารคมนาคม
 - 1.1 มาตรฐานด้านปริมาณของอุปกรณ์สื่อสารคมนาคม
 - 1.2 การดำเนินงานด้านการสื่อสารคมนาคม
 - 2. การจัดการประชาสัมพันธ์
- (6) การบริหารการเงิน
- (7) การประเมินผลงานการบริหารทั่วไป

หมวดที่ 2 งานธุรการ ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การวางแผนงานธุรการ
 - 1. การรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการ
 - 2. การทำแผนงานธุรการ
- (2) การบริหารงานธุรการ
 - 1. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 2. การจัดบุคลากร
 - 3. การจัดสถานที่
- (3) การบริหารงานสารบรรณ
 - 1. การลงทะเบียนรับ-ส่งเอกสารและหนังสือราชการ
 - 2. การโต้ตอบหนังสือราชการ
 - 3. การเก็บรักษาและทำลายหนังสือราชการ
 - 4. การบริการเกี่ยวกับงานสารบรรณ
- (4) การบริหารการเงินและการบัญชี
 - 1. การนำหลักฐานการเงินและการบัญชี
 - 2. การรับเงิน

3. การจำยืม
4. การเก็บรักษาเงิน
5. การหาแหล่งและตรวจสอบ
6. การประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่าย
- (5) การบริหารงานพัสดุ
 1. การจัดซื้อ จัดจ้าง
 2. การจัดทำบัญชีวัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์
 3. การบำรุงรักษาพัสดุและการปรับซ่อม
 4. การตรวจสอบพัสดุประจำปี และการจำหน่ายพัสดุ
 5. การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ
- (6) การบริหารงานทะเบียนและสถิติข้าราชการครูและลูกจ้าง
 1. การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและลูกจ้าง
 2. การจัดทำหลักฐานการปฏิบัติราชการ
- (7) การประเมินผลงานราชการ

หมวดที่ 3 งานวิชาการ ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การวางแผนงานวิชาการ
 1. การรวบรวมข้อมูล และจัดทำทะเบียนแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงาน
 2. การทำแผนงานวิชาการ
- (2) การบริหารงานวิชาการ
 1. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
 2. การจัดกลุ่มการเรียน
 3. การจัดตารางสอน
 4. การจัดครูเข้าสอนตามตารางสอน
 5. การจัดครูสอนแทน
 6. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทาง

วิชาการ

วิชาการ

- (3) การจัดการเรียนการสอน
 1. การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา

เรียนการสอน

2. การจัดหา จัดทำ วัสดุ บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อการ

(4) การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

1. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
2. การจัดสอนซ่อมเสริม
3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
4. การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร
5. การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
6. จำนวนครูที่ผ่านการอบรมหรือฝึกอบรมทางด้านวิชาการใน

รอบ 2 ปี

7. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โรงเรียน
8. การส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- (5) การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน
 1. การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 2. การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน
 3. การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและ

ประเมินผลการเรียน

4. การดำเนินการเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผล และประเมินผล

การเรียน

5. งานทะเบียนนักเรียน
- (6) การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ
 1. การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ
 2. การประเมินผลในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

หมวดที่ 4 งานปกครองนักเรียน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การวางแผนงานปกครองนักเรียน
 1. การรวบรวมและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครอง
 2. การทำแผนงานปกครองนักเรียน
- (2) การบริหารงานปกครองนักเรียน
 1. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

นักเรียน

2. การประสานงานปกครอง

- (3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
 1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย
 2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม
 3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
 4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 5. การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี
- (4) การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
 1. การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 2. การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
 3. การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ในโรงเรียน
- (5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- (6) การประเมินผลงานปกครองนักเรียน

หมวดที่ 5 งานบริการ ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) การวางแผนงานบริการ
 1. การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับ
 2. การทำแผนงานบริการ
- (2) การบริหารงานบริการ
 1. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
 2. การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
 3. การจัดสถานที่เหมาะสมกับงานบริการ
 4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานบริการ
- (3) การจัดบริการสาธารณูปโภค
- (4) การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้
- (5) การจัดบริการโภชนาการ
- (6) การจัดบริการสุขภาพอนามัย
- (7) การจัดบริการห้องสมุด
- (8) การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์
- (9) การจัดบริการแนะแนว

งานบริการ

(10) การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

(11) การประเมินผลงานบริการ

หมวดที่ 6 โรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน
2. การกำหนดแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

(2) การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน

1. การกำหนดอุดมการณ์ของโรงเรียน เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม

ลักษณะนิสัยและความประพฤติ

2. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านวิชาการ
3. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านจริยธรรมและ

คุณธรรม

4. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทางด้านกีฬา
5. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนด้านอื่น ๆ

(3) การให้บริการชุมชน

1. การให้บริการข่าวสาร
2. การให้บริการด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย
3. การให้บริการด้านส่งเสริมอาชีพ
4. การให้บริการด้านนันทนาการ
5. การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์
6. การให้บริการด้านวิชาการ

(4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

1. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน
2. การให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

(5) การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน

1. การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนโรงเรียน
2. การสนับสนุนด้านวิชาการ
3. การสนับสนุนด้านทรัพย์สิน
4. การสนับสนุนด้านบริการ

(6) การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หมวดที่ 7 การบริหารอาคาร สถานที่ ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) การบริหารบริเวณโรงเรียน
 1. การจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียน
- (2) การบริหารอาคารเรียน
 1. การจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียน
 2. การใช้ประโยชน์จากอาคารเรียน
 3. การดูแลบำรุงรักษาอาคารเรียน
 4. การรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียน
- (3) การบริหารห้องเรียน
 1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน
 2. การใช้และการดูแลรักษาห้องเรียน
- (4) การบริหารห้องพิเศษ
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณ
 2. เกณฑ์ด้านคุณภาพ
 3. การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ
- (5) การบริหารห้องบริการ
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณ
 2. เกณฑ์ด้านคุณภาพ
 3. การใช้และการบำรุงรักษาห้องบริการ
- (6) การบริหารอาคาร โรงฝึกงาน
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณและคุณภาพ
 2. การใช้และการดูแลรักษาโรงฝึกงาน
- (7) การบริหารอาคาร โรงอาหาร
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณและคุณภาพ
 2. การใช้และการดูแลรักษาโรงอาหาร
- (8) การบริหารอาคาร หอประชุม
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณและคุณภาพ
 2. การใช้และการดูแลรักษาหอประชุม
- (9) การบริหารอาคาร ห้องน้ำ-ห้องส้วม
 1. เกณฑ์ด้านปริมาณและคุณภาพ

2. การใช้และการดูแลรักษาห้องน้ำ-ห้องส้วม

(10) การบริหารอาคารพลศึกษา

1. เกณฑ์ด้านปริมาณและคุณภาพ

2. การใช้และการดูแลรักษาอุปกรณ์อาคารพลศึกษา

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมสันทนาการจะได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินการ เพื่อให้เป็นหัวข้อในการประเมินมาตรฐานโรงเรียน 7 หมวด ดังกล่าว แต่มาย่อยต่าง ๆ ก็จะขึ้นกับงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานปกครอง และงานบริการนั่นเอง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ ตามความรู้ความสามารถของผู้เรียน และให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้คุณภาพของเยาวชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนาของหลักสูตร และสังคมต้องการ รวมทั้งประสบผลความสำเร็จในการดำรงชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนต้องมีประสิทธิภาพ และมีปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

4) การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบขอบเขต และหน้าที่การบริหารงานว่า จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง เพราะในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารงานต้องทำหน้าที่หลายประการ เพื่อที่จะทำให้โรงเรียนได้พัฒนา แมคเคลียร์ และเฮนเคลย์ (McCleary and Hencley, 1970) ได้เสนอรูปแบบของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน คือ

(1) การวางแผนนโยบายทางการศึกษา กิจกรรมที่จะต้องทำ คือ การกำหนดนโยบายที่ต้องตอบคำถามว่า ผู้เรียนคือใคร จะสอนอะไรแก่ผู้เรียน บริการหรือการสนับสนุนทางการศึกษาที่จะจัดให้มีอะไรบ้าง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางและนโยบายการศึกษา

(2) การบริหารหรือการจัดการขององค์การ เป็นงานแปลนโยบายออกมาเป็นกิจกรรมของสถาบันหรือโรงเรียน หรือเป็นงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่ผู้บริหารทำงานร่วมกับครู

(3) งานด้านเทคนิคการจัดการ เป็นงานงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำตารางสอน การกำหนดและมอบหมายงาน การอำนวยความสะดวก การงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบ ซึ่งเป็นงานส่งเสริมการเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและงานบริหาร นอกจากนั้น

กรมสามัญศึกษา (2531) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน 5 ประการ คือ

(1) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติราชการตามที่กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้ทั้งในด้านการบริหารโรงเรียน และรับผิดชอบงานราชการของส่วนราชการนั้น ๆ

(2) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการครูและลูกจ้างของโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กระทรวง กรม จังหวัด มอบหมายให้เป็นครั้งคราว

(3) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบการเรียน การสอน การอบรม การสร้างสรรค์พฤติกรรมอันดีงามที่พึงประสงค์ และการเลือกอาชีพในอนาคตของเยาวชนในโรงเรียน

(4) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้จัดให้มีการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำหนดกรอบแผนงาน กำหนดผู้รับผิดชอบตามนโยบาย ติดตามผลงาน แก้ปัญหา พัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องเชิดชู และประเมินผลเพื่อการพัฒนา ประชาสัมพันธ์และรายงานสู่ประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

(5) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพอันดี และช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนอันประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน ตามนโยบายของชาติในเรื่องแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ครอบคลุม บทบาทหน้าที่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้เป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดนโยบาย และชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้วิเคราะห์นโยบายจากหน่วยเหนือ คือ กรม กระทรวง รัฐบาล นำมาวางเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนให้ผู้ถือปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกัน และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบของแผนงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในระยะเวลาใด มีขอบเขตกว้างแถบมากน้อยเพียงใดตามความเหมาะสมของแต่ละแผน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งาน โครงการ กิจกรรม

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ โดยการพัฒนาองค์กร และจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน หรือเป็นส่วนบุคคล ทุกขั้นตอนของนโยบายแผนงานงานโครงการ กิจกรรม โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะขั้นตอนจนกว่างานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 กระตุ้น เร่งรัด

ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาด้วยการกระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผลชอบ แผนงาน โครงการ กิจกรรม ดำเนินตามนโยบาย เพื่อให้งานนั้นดำเนินการไปตามกำหนดเวลาของแผน

ขั้นตอนที่ 5 การติดตาม และนิเทศ

ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแล และนิเทศ ช่วยแก้ปัญหา พัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้งานนั้นเป็นไปตามแผนและโครงการ จึงจำเป็นต้องกำหนดการ ติดตามผลงานนั้นเป็นระยะสั้น ระยะยาว ตามความจำเป็น เพื่อให้ผู้บริหารจะได้สังเกต และดูความ เกลื่อนไหวของงาน และยังเป็นการให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าเขาได้ทำงานภายใต้ความสนใจ และดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลงาน เพื่อการพัฒนาประชาสัมพันธ์และรายงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบแนวการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลต่อประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

โสภาค วิริโยธิน (2533) ให้ความเห็นว่า ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหาร จะต้องพัฒนาภายในโรงเรียนที่สำคัญ คือ

(1) โครงสร้างในโรงเรียนมัธยมศึกษา โครงสร้างสายงานในการทำงานส่วนมาก มักจะไม่ค่อยชัดเจน จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การบริหารที่มีประสิทธิภาพ นั้น โครงสร้างต้องชัดเจน ทุกคนเข้าใจในบทบาทของตนเอง รู้ว่าสายงานของเขามีอย่างไร จะ ประสานกับใคร

(2) คนหรือพฤติกรรมสังคม คนมีความแตกต่างกัน การทำงานร่วมกัน ถ้าไม่เข้าใจ ความรู้สึกของคนอื่น ไม่เข้าใจพฤติกรรมทางจิตวิทยาจะทำให้คนยึดมั่นในตนเองเป็นป่อเกิดแห่ง ความขัดแย้ง และยังทำงานไปถึงจะเกิดความเบื่อในงานที่ทำ จึงเห็นควรที่จะต้องพัฒนาอบรมเพิ่ม ความรู้อยู่เสมอ

(3) งานหรือกิจกรรม งานในโรงเรียนมัศึกษานั้นมีมากมายที่ต้องปรับปรุงพัฒนา ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้าทันกับเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไป

(4) การเงิน เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ จะมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใหม่อยู่เสมอ จะต้องมีการแก้ไขพัฒนาอยู่เสมอ

(5) เทคโนโลยีและนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา การเรียนการสอน หลักสูตร จะมีการพัฒนาอยู่เสมอ ๆ เป็นเรื่องที่ต้องเอาใจใส่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ก่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวบรัด จะนับในโรงเรียนสิ่งเหล่านี้สิ่งจัดซื้อ จัดหาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้จะมีงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากที่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ นักเรียน บรรจง พงศ์ศาสตร์ (2536) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะกระตุ้นให้ครูอาจารย์ให้ความสนใจกับบรรยากาศทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น หามาตรการต่าง ๆ มาเร่งรัดให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง รับผิดชอบตนเอง และสังคม รู้จักตนเองหนัก หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเสริม ผู้บริหารโรงเรียนต้องช่วยครูในด้านเพิ่มประสบการณ์ ทั้งในด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ครูมีทักษะในการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์สูงขึ้น และเปลี่ยนแปลงวิธีเพื่อลดความเกื้อหนุนจำเจซ้ำซาก

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหน่วยงาน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การวิจัยในชั้นเรียน

1) ความหมายและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นรูปแบบของการวิจัยทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงความหมายและประโยชน์ทั้งการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของการวิจัยทางการศึกษา

สารานุกรมการศึกษา (The Encyclopedia of Education, 1971) ให้ความหมายของการวิจัยทางการศึกษาว่า การวิจัยการศึกษาคือ การจัดการสืบค้นอย่างมีระบบเกี่ยวกับการศึกษา และผลผลิตที่ได้รับจากการศึกษา

กู๊ด (Good, 1973) กล่าวว่า การวิจัยทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาและค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาหรือศึกษาปัญหาทางการศึกษา นอกจากนั้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524) ได้ให้ความหมายของการวิจัยทางการศึกษาว่า เป็นการสืบค้นอย่างมีระบบ เพื่อการค้นพบกฎหรือข้อความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรม เพื่อใช้ในการทำนายและควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ภายใต้อสภาพทางการศึกษา และ

วัลลภ กันทรพัย (2531) สรุปความหมายของการวิจัยทางการศึกษาว่า เป็นการแสวงหาความจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ กระบวนการและขั้นตอนที่

กำหนดไว้อย่างมีระบบ จะไม่ใช่สามัญสำนึก ไม่ใช่การคาดเดา ต้องมีข้อมูลหลักฐานที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจ

จากความหมายของการวิจัยทางการศึกษาที่กล่าวมานี้ พอจะสรุปได้ว่า การวิจัยทางการศึกษา หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาทางการศึกษาเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนอย่างหลากหลาย ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2531) สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือ การหาความรู้ใหม่เพื่อประยุกต์กับสภาพการณ์ของการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการเรียนการสอน หรือการแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังหมายถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ เช่น อุปกรณ์ สื่อการสอน เพื่อใช้ในการสอนโดยอาศัยระเบียบ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้น

สุวัฒนา สุวรรณาเขตนิคม (2536) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะหาความจริงเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและผู้ใช้ผลงานวิจัย

วิรัช วรณรัตน์ (2537) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนทั้งในส่วนหลักสูตร วิธีการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึกหัดรวมทั้งการวัดและประเมินผล

ชัยพจน์ รังงาม (2539) ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งจากการสำรวจพบว่า สาเหตุของปัญหาการเรียนการสอนมาจากนักเรียน วิธีการสอน สื่อการสอน และสภาพแวดล้อม ทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนที่จัดทำโดยครูเป็นการวิจัยที่สอดคล้องตรงกับการปฏิบัติงานเป็นประจำ โดยครูจัดการแก้ปัญหาโดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นระบบ หรือโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผลจากการวิจัยสามารถนำมาแก้ปัญหาที่พบนั้น ๆ ได้อย่างดี (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2532)

สรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยทางการศึกษา หมายถึง การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งครูเป็นผู้วิจัยและเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์มากมายหลายประการ ดังจะเห็นได้จากความกล้าเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยทางการศึกษาดังนี้

กมล สุกประเสริฐ (2528) กล่าวว่า “...เราจะพยายามชี้แนะช่องทางให้ไปถึงครู ผู้ปฏิบัติว่าเขาสามารถที่จะทำวิจัย เก็บผลงานต่าง ๆ ของเขาไว้ วันหนึ่งในอนาคตเขาจะเป็นครูชั้นเยี่ยม ครูที่ทำงานด้วยผลการวิจัย มีผลงานวิจัยว่าได้แก้ปัญหาแตกต่าง ๆ อย่างไร ได้สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการศึกษาและทำให้ผู้สืบทอดก้าวหน้าในทางที่ควร...”

ชาญชัย อาจิณสมาจาร (2528) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยการศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาว่า การวิจัยทางการศึกษาได้พยายามชี้ให้เห็นถึงการสอนที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแบบเฉพาะเจาะจง (Specific Student Achievement) มาแล้วประมาณ 50 ปี การวิจัยเกี่ยวกับการสอนได้พยายามชี้ให้เห็นถึงการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยการบรรยายลักษณะของครูที่สอนให้นักเรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบผลกระทบของวิธีการสอนแบบต่าง ๆ การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของครูจะใช้การสอบถามนักเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบรรยายลักษณะของครูที่ดี นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบผลของการทดสอบจากกลุ่มของนักเรียน ซึ่งเรียนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีการอภิปราย วิธีการใช้หนังสือ วิธีสืบค้น วิธีบรรยาย เป็นต้น

วิเวก ปางพุดพิงษ์ (2529) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการวิจัยในโรงเรียนดังต่อไปนี้ “...งานวิจัยนี้ไม่จำเป็นต้องวางโครงการใหญ่โต เพื่อจะวิจัยหรือแก้ปัญหาในระดับสูงในระดับกรม กระทรวงเท่านั้น ปัญหาในห้องเรียนของเรา ปัญหาที่เราสอนนักเรียนทุก ๆ วัน ปัญหาเฉพาะกิจเฉพาะอย่าง เราก็ต้องมีการศึกษาวิจัยว่าปัญหานั้นเกิดอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไร งานสอนในโรงเรียนก็มีเรื่องที่จะต้องศึกษา วิเคราะห์ วิจัยมากเหลือเกิน ถ้าเราเอาผลงานวิจัยไปใช้ในห้องเรียน เราก็จะได้ผลงาน อย่างน้อยก็ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดีขึ้นไม่ว่าวิชาอะไร กิจกรรมอะไรที่เราทำ ถ้าเราใช้หลักวิทยาศาสตร์นี้มาวิเคราะห์ มาพัฒนาแล้วก็จะทำให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ...”

โอภาส ตรีปัญญา (2529) ผลการวิจัยทำให้นักการศึกษาสามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถเลือกใช้วิธีการประเมินผลได้แม่นยำ รวมทั้งผลการวิจัยยังมิได้ประโยชน์ต่อการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ช. ชนมภ (2531) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นผลงานชนิดหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นผลงานทางวิชาการประกอบการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

พาม พงษ์ไพบูลย์ (2537) สรุปว่า การวิจัยช่วยครูในด้านการเรียนการสอน เลือกวิธีสอนได้เหมาะสม ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนรู้สาเหตุของเด็ก ครูให้พัฒนาด้านวิชาการ สอดคล้องกับ ชัยพจน์ รังงาม (2539) ที่กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นประโยชน์กับครูในแง่ที่เป็นการสืบค้นปัญหาโดยครูผู้สอน ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา โดยครูนั้นคือ “ครูทำ ครูคิด และครูแก้ปัญหานักเรียนในชั้นเรียนได้”

จากความคิดเห็นดังกล่าว สามารถสรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนได้ว่าการวิจัยช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการขอเลื่อนตำแหน่งของครูให้สูงขึ้น เช่น เลื่อนตำแหน่งจากอาจารย์ 2 เป็นอาจารย์ 3 จำเป็นต้องมีผลงานวิจัยเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

2) รูปแบบและลักษณะการวิจัยในชั้นเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน ได้มีบุคคลและหน่วยงานได้กล่าวถึงรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

ธีระชัย ปุณณโชติ (2532) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการวิจัยในโรงเรียนว่า การวิจัยในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่ง ล้วน สายยศ (2536) ให้ความเห็นว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไป ผลของการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ทำการศึกษานั้น จะนำไปอ้างอิงกลุ่มอื่นไม่ได้ เพราะมองขอบเขตในวงจำกัด เป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้น ในแง่ของกระบวนการหรือวิธีการวิจัย นิยมใช้วิธีการสำรวจหรือทดลอง หรือการศึกษาเฉพาะกรณี แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่ต้องการจะศึกษา นอกจากนั้น ถ้าพิจารณาลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนแล้ว เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการหรือรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งถ้ายึดระบบโครงสร้างทางการเรียนการสอนเป็นหลักแล้ว ลักษณะของงานวิจัยจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังนั้นลักษณะและรูปแบบงานวิจัยสามารถแยกพิจารณา แต่องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนได้ดังนี้ (วิรัช วรรณรัตน์, 2537)

(1) ด้านหลักสูตร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและวิธีการประเมินผล ตลอดจนหลักการโครงสร้างของหลักสูตร ลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการ

ประเมินหลักสูตร การเลือกการใช้หลักสูตร และการทดลองหลักสูตร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ตามความเหมาะสมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร

(2) ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่ แผนการสอน วิธีสอน สื่อการสอน แบบฝึก หนังสืออ่านประกอบ ชุดการสอน และการจัดกิจกรรม ลักษณะงานวิจัยจึงเป็นไปทางการสร้าง การผลิตและการทดลองใช้ นวัตกรรม และผลผลิตขั้นนั้น ๆ เช่น

1. การประเมินติดตามการใช้แผนการสอน
2. การทดลองวิธีสอนหรือชุดการสอน
3. การเปรียบเทียบวิธีสอนหลายวิธี
4. การสร้างและผลิตสื่อ แบบฝึก ชุดการสอนหรือหนังสืออ่านประกอบ
5. ผลการใช้สื่อ แบบฝึก หรือหนังสืออ่านประกอบ
6. การจัดหรือการใช้รูปแบบกิจกรรมในการเรียนการสอน
7. เจตคติของผู้เรียนต่อครูผู้สอน ต่อรายวิชา ต่อแบบฝึก ต่อสื่อ หรือต่อวิธีสอน

ถ้าการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีนวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองที่ใช้ได้ผลดีมาแล้ว และถูกนำมาขยายผลใช้ในสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริง ย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อตัวผู้เรียน และครูผู้สอน ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด และผลการสอบวัด ลักษณะงานวิจัยจึงเป็นไปทางการสร้างและพัฒนา แบบทดสอบ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ การรายงานผลการสอบ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การหาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา หรือกับฐานข้อมูล (Data Base) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน

วัลลภ กันทรัพย์ (2539) ได้จำแนกรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนออกเป็น 5 รูปแบบคือ

(1) การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมายนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบไปหาคำตอบ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพการณ์นั้น ๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน

(2) การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

(3) การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับ 2 แบบแรก ในช่วงสัปดาห์นั้นการวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัว สัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาค้นหาค่าผลทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

(4) การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบอนุตะเถา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปร เพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่น ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการ แล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระชัย ปุณณโชติ (2532) ให้ความเห็นว่า การวิจัยแบบทดลองมี 2 ประเภท คือ การทดลองในสนามและการทดลองในสภาพธรรมชาติ เช่น ทดลองกับนักเรียนขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติ และการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นการกระทำในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถจะจัดและควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ การทำวิจัยแบบทดลอง ตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้เปลี่ยนค่าเรียกว่า ตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผลตามมา เรียกว่า ตัวแปรตาม เพราะมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจทำให้ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงได้แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวแปรควบคุม

(5) การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนแบบใหม่ ถัดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้ว พัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ และสอนเสร็จแล้ว สำนวญดูความเข้าใจ ดูพื้นฐานปัญหา เอามาปรับปรุงใหม่สอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อย ๆ วัลลภ กันทรพิชัย ได้กล่าวอีกว่า การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาว่า ถ้าครูไปใช้ในโรงเรียนแล้วศึกษาหลักการ วิธีการให้ดี จะเป็นการพัฒนาสื่อพัฒนาอุปกรณ์การสอน พัฒนากิจกรรมการสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด และได้กล่าวสรุปว่า การวิจัยที่จะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ก็คือ การวิจัยโดยผู้ทำการสอนทำเอง

จะเห็นได้ว่ารูปแบบและลักษณะงานวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะเป็นลักษณะเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล ซึ่งจะใช้รูปแบบวิจัยการสำรวจหรือความ

เขียนแผนหรือการเปรียบเทียบ หรือการทดลอง หรือการวิจัยทดลองและเชิงพัฒนา จะเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3) กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2531) ได้กำหนดกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น 6 ขั้นตอน คือ

(1) การเลือกและกำหนดปัญหา

ก่อนที่จะกำหนดปัญหา ครูที่จะทำวิจัย ควรสำรวจปัญหาจากแหล่งต่อไปนี้

1. ประสบการณ์การสอนในชีวิตประจำวันของผู้วิจัยเอง หรือจากการสังเกตสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น ถ้าครูมีปัญหาในการสอนว่า นักเรียน 7 ใน 10 คน มีผลการเรียนอ่อนทุกวิชา มาจากครอบครัวที่ยากจน ครูอาจตั้งปัญหาในการวิจัยว่า สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสาเหตุของการเรียนอ่อนของนักเรียนหรือไม่

2. หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการวิจัยที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้น จะเป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องทฤษฎีและแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา และผลการวิจัยสาขาต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้วิจัยได้รู้ว่า สาขาใดมีผู้ทำวิจัยมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเลือกและกำหนดปัญหาได้

3. ข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่ทำมาแล้ว โดยทั่วไปงานวิจัยทุกเรื่องจะมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

เมื่อสำรวจปัญหาจากแหล่งต่าง ๆ แล้ว ครูผู้ทำวิจัยควรกำหนดขั้นตอนดังนี้

- รวบรวมปัญหาที่พบทั้งหมด
- ลำดับความสำคัญของปัญหา
- เลือกปัญหาที่สำคัญที่สุด เพียง 1 ปัญหา
- นำปัญหาที่เลือกแล้วมาตั้งหัวข้อในการวิจัย

ในการพิจารณาเลือกปัญหาที่จะวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

- เป็นเรื่องที่จะได้รับความรู้ใหม่ ไม่เคยมีผู้ทำวิจัยเรื่องนี้มาก่อน
- เป็นปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจอย่างแท้จริง และเหมาะสมกับความสามารถของผู้วิจัย
- เป็นปัญหาที่เหมาะสมกับกำลังเงิน เวลา และจะได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร
- เป็นปัญหารุ่งด่วน ที่ต้องแก้ไข

สำหรับครูที่ต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรพิจารณาเลือกปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจอย่างแท้จริง และเหมาะสมกับความสามารถของผู้วิจัย และเป็นปัญหาที่เหมาะสมกับกำลังเงิน เวลา และได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร เพื่อให้งานวิจัยประสบความสำเร็จและเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

จะเห็นได้ว่า การเลือกและกำหนดปัญหาในการวิจัยได้มาจากปัญหาในการเรียนการสอน โดยการรวบรวมปัญหาต่าง ๆ และเลือกปัญหาที่น่าสนใจในการทำวิจัย มาตั้งชื่อเรื่องและวัตถุประสงค์

(2) การตั้งสมมุติฐานและการกำหนดตัวแปรในการวิจัยทางการศึกษา

การตั้งสมมุติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบที่ครอบคลุมถึงตัวแปรที่ต้องการศึกษา แต่การตั้งสมมุติฐาน อาจไม่จำเป็นในการทำวิจัยในชั้นเรียนบางเรื่อง ซึ่งเป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ เมื่อได้ตัวแปรที่ต้องการทำวิจัยแล้วก็นำมาตั้งสมมุติฐาน ซึ่งเป็นการคาดคะเนคำตอบเบื้องต้น เช่น ทักษะการอ่านภาษาไทยด้วยวิธีสอนอ่านแบบเป็นคำ ทำให้เด็กอ่านหนังสือได้ช้า ตัวแปรอิสระคือ วิธีสอน ตัวแปรตามคือ การอ่านหนังสือได้ช้า

ตัวแปร หมายถึง สิ่งที่แปรค่าได้ กล่าวนี้อาจเป็นค่าที่แตกต่างกันได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ การแบ่งประเภทตัวแปรแบ่งได้หลายลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1. ตามคุณสมบัติของค่าที่แปรได้ แบ่งเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ และตัวแปรเชิงคุณภาพแบ่งตามเกณฑ์นี้เป็นประโยชน์ในการเลือกเทคนิควิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ตามความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปร แบ่งเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การแบ่งตามเกณฑ์นี้ เป็นประโยชน์ในการออกแบบวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยทดลอง
3. ตามความเป็นไปได้ในการจัดกระทำตัวแปร แบ่งเป็น ตัวแปรที่จัดกระทำได้ และตัวแปรที่จัดกระทำไม่ได้ ลักษณะของตัวแปรตามเกณฑ์นี้จะบ่งถึงแบบวิจัยที่ใช้
4. ตามความต่อเนื่องของค่าที่แปรออกมา แบ่งเป็น ตัวแปรต่อเนื่องและตัวแปรไม่ต่อเนื่อง การแบ่งตามเกณฑ์นี้มีประโยชน์ต่อการเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

โดยทั่วไปนิยมแบ่งตัวแปรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณและตัวแปรเชิงคุณภาพ กับตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตัวแปรเชิงปริมาณเป็นได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เช่นเดียวกัน ตัวแปรเชิงคุณภาพเป็นได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนั้นการแบ่งประเภทตัวแปรตามเกณฑ์หนึ่งจะไม่มีคุณสมบัติแยกเด็ดขาดจากอีกเกณฑ์หนึ่ง

สรุปได้ว่า การตั้งสมมุติฐานช่วยให้ผู้วิจัยเห็นแนวทางในการวิจัยด้วยการกำหนดตัวแปร จากคำตอบที่คาดคะเนไว้ ซึ่งจะนำไปประโยชน์ต่อไปในการเลือกวิธีเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ถ้าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพไม่จำเป็นต้องมีสมมุติฐาน

(3) การเลือกแหล่งข้อมูล

เมื่อกำหนดตัวแปรและข้อมูลที่ต้องการว่ามีอะไรบ้าง แล้วขั้นตอนต่อไปคือการหาแหล่งข้อมูล สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนที่ครูควรจะทำควบคู่ไปกับการสอนนั้นแหล่งข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนที่สอน ซึ่งมีความเหมาะสมทั้งการวิจัยเชิงทดลอง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเลือกปัญหาการเรียนการสอนที่ครูประสบอยู่มาทำวิจัย ดังนั้นการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การวิจัยในชั้นเรียน/โรงเรียน ดำเนินไปได้ตามเป้าหมายอย่างประหยัด uly และงบประมาณ

สรุป ในการวิจัยในชั้นเรียน ครูควรเลือกใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่โรงเรียนมีอยู่

(4) เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. เครื่องมือที่ผู้วิจัยหรือครูสร้างขึ้นและใช้เป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูล ซึ่งกำหนดไว้ล่วงหน้า ได้แก่ แบบสำรวจ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบประเมิน

2. ผู้วิจัยหรือครูใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าไปสังเกตในชั้นเรียนหรือในชุมชนที่ต้องการศึกษา โดยไม่ต้องสมมุติฐานไว้ล่วงหน้า หากเข้าไปในลักษณะพร้อมที่จะรับข้อมูลในทุกมิติ ทั้งนี้อาจมีแนวทางกว้าง ๆ ในการสังเกต

การเลือกใช้เครื่องมือประเภทใดขึ้นอยู่กับปัญหาและวิธีการเก็บข้อมูลที่เลือก สำหรับเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม หรือแบบทดสอบ ที่ใช้กันมากคือแบบปรนัย ซึ่งอาจเป็นเลือกตอบถูกผิด จับคู่ เติมคำหรือข้อความสั้น ๆ แบบสอบถามที่ดีควรมีส่วนคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากภาคปรนัย แต่ข้อเสียของคำถามอัตนัยคือ ไม่สะดวกในการตรวจและวิเคราะห์ ส่วนการใช้ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลนั้น มีข้อจำกัดคือผู้วิจัยยังขาดประสบการณ์ ขาดการฝึกอบรมเทคนิคการสังเกตและสัมภาษณ์ การฝึกอบรมการวิจัยในด้านนี้ยังไม่ได้เท่าที่ควร

เครื่องมือที่ดีควรมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

- ความเที่ยงตรง ได้แก่ ตรงตามเนื้อหา ตรงตามเกณฑ์ และตรงตามทฤษฎี

- ความเชื่อถือได้ คือ ผลที่ได้จากการทดสอบซ้ำเดิม หรือใกล้เคียงกันทุกครั้งที่ใช้วัดกับกลุ่มเดิม ในเวลาไม่ห่างกันมาก

วิธีเก็บข้อมูลมีหลายวิธี อาจเลือกใช้วิธีเดียวหรือหลายวิธีประกอบกัน ขึ้นอยู่กับปัญหาตัวแปร และวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีที่นิยมใช้เก็บข้อมูลมีดังนี้

- การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือประเมินผลการเรียน
- การสำรวจความคิดเห็น
- การใช้แบบสอบถาม ข้อเท็จจริง หรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ
- การสังเกต ทั้งสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การแบบ

สังเกต

- การสัมภาษณ์ ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ
- การวิเคราะห์เอกสาร เช่น จดสารของโรงเรียน แผนปฏิบัติงานประจำปี บันทึก

ประจำวัน สมุดแบบฝึกหัดของนักเรียน รายงานประจำปี เป็นต้น

- การศึกษาเฉพาะกรณี เป็นการศึกษาหาผู้เรียนเป็นรายคนหรือกลุ่มเล็ก ๆ

การเลือกใช้วิธีใดควรจะศึกษาระเบียบแบบแผน ข้อดีและข้อเสียของวิธีนั้น ๆ แล้วดำเนินการให้ถูกต้องเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ

การวิจัยในชั้นเรียน ครูสามารถเก็บข้อมูลได้ในสภาพการเรียนการสอนปกติ โดยครูต้องวางแผนดำเนินงานให้รัดกุม เช่น จัดเตรียมการ ควรเตรียมเอกสารหรือเครื่องมือให้พร้อม และเข้าใจกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน ขั้นตอนการควรชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจและพร้อมที่จะให้ข้อมูล มีแนวทางในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

จะเห็นได้ว่า เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหรือสมมุติฐานการวิจัย

(5) การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางสถิติ และแปลความหมายจากค่าสถิติที่คำนวณได้ หรืออีกนัยหนึ่งการวิจัยเชิงปริมาณเป็นลักษณะของการใช้วิธีนิรนัย (Deductive) ซึ่งเป็นการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาไว้ก่อน แล้วจึงจะศึกษารวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณกล่าวคือ ไม่มีการคำนวณหาค่าทางสถิติ แต่แปลความหมายจากข้อมูลที่บันทึกไว้ หรือจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้วิธีอุปนัย (Inductive หรือ Grounded theory) กล่าวคือ ไม่ตั้งทฤษฎีไว้ล่วงหน้า หากบันทึกเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้น แล้วนำมาสรุปเป็นกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีในภายหลัง

สรุป การเลือกวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ขึ้นกับประเภทของงานวิจัยและตัวแปรที่ศึกษาการแปลงข้อมูลจะต้องสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ข้อมูล จะต้องไม่แปลความหมายข้อมูลมากกว่าค่าสถิติที่ได้หรือเหตุการณ์ที่บันทึกไว้

(6) การเขียนรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยควรประกอบด้วย เนื้อหาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บทนำ (ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย)
2. แนวคิดที่สำคัญ (และสมมุติฐาน) ของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย (ตัวแปร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูล)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย
5. สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาที่จะนำมาเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ควรสามารถนำมาจากขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวิจัยที่ได้ทำไว้แล้ว ยกเว้นหัวข้อ บทนำ แนวคิดที่สำคัญ และการอภิปรายที่ครูจะได้แนวทางจากการอ่านวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน ส่วนข้อเสนอแนะครูควรจะได้มาจากประสบการณ์ที่มีอยู่ เพื่อให้ได้รายงานการวิจัยที่ถูกต้อง ครูควรศึกษาวิธีการเขียนจากรายงานการวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว

การวิจัยในชั้นเรียนจะสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือครูจะมีความมุ่งประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนแค่ไหน เพียงใด หากครูมีความพร้อมที่จะทำวิจัย อาจจะศึกษาจากผลงานวิจัย และปรับให้อยู่ในจิตความสามารถของการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือในระดับชั้นเรียนหรือในโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

ช. ชนบท (2531) ได้เสนอกระบวนการวิจัยของครูในชั้นเรียน โดยแบ่งการทำวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน ซึ่งปัญหาที่ครูควรคำนึงถึงคือปัญหาที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนำไปปัญหานั้น ๆ มาวิเคราะห์ให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 คิดอย่างมีเหตุผลจากข้อมูล หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 นำสื่อหรือวิธีการที่คิดไว้ไปทดลองแก้ปัญหาที่นั้น ๆ เป็นระยะ ๆ ตามความเป็นไปได้ อาจจะเป็นภาคเรียนหรือปีการศึกษา โดยทดลองอย่างมีระบบที่พิสูจน์ได้พร้อมกับจดบันทึกไว้ตลอดเวลาที่ทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 นำผลที่ได้จากการทดลอง มาพิสูจน์ดูว่าสามารถช่วยให้ปัญหาลดลงจริงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีตัวเลขยืนยันได้

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการทดลองทั้งหมดในรูปของเอกสาร โดยอ้างถึงหลักวิชาการ หรือผลการวิจัยที่มีมาเดิม ประกอบการทดลอง

กองวิจัยทางการศึกษา (2535) ได้กำหนดกระบวนการวิจัยที่สำคัญไว้ 5 ขั้นตอนคือ

(1) ศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อหาลักษณะของปัญหา และนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษา หรือเปรียบเทียบผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษา ภายหลัง

(2) การออกแบบนวัตกรรม ในด้านต่อไปนี้

1. โครงสร้าง/ส่วนประกอบ เช่น นวัตกรรมนี้ควรประกอบด้วยคู่มือครู กิจกรรม และสื่อ เครื่องมือวัดพฤติกรรม แบบทดสอบ เป็นต้น

2. ลักษณะของนวัตกรรม เช่น บอกที่มาของแนวคิด/ทฤษฎีที่นำมาพัฒนาบอกถึงลักษณะของนวัตกรรม สื่อ และเครื่องมือที่ใช้ เป็นต้น

3. ลักษณะการนำไปใช้ เช่น มีการอบรมครู มีการวัดหรือทดสอบนักเรียนก่อน และหลังการใช้ช่วงเวลาประมาณ 1 ภาคเรียน เป็นต้น

(3) การสร้าง หรือพัฒนานวัตกรรม ตามแนวหรือกรอบของรูปแบบนวัตกรรมที่กำหนดไว้

(4) การทดลอง แบ่งเป็น 2 ระยะคือ

1. การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรม เพื่อการปรับปรุงในแต่ละส่วน เช่น การลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา ความเป็นไปได้ของกระบวนการความต้องการของเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมกับสถานการณ์จริง เป็นต้น

2. การนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานการณ์จริง เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของนวัตกรรมนั้น เพื่อการพัฒนาต่อไป

(5) การประเมินผล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีเดียวกันกับการศึกษาสภาพปัญหา การเก็บข้อมูลทำเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทดลอง และเมื่อจบสิ้นการทดลองแล้ว ข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาศึกษาร่วมเทียบกับข้อมูลพื้นฐานก่อนใช้นวัตกรรม เพื่อเป็นข้อสรุปและยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น ถ้าผลการทดลองสามารถลดหรือแก้ปัญหาได้ก็แสดงว่านวัตกรรมนั้นมีคุณค่า และนำไปขยายผลได้ โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป

วิรัช วรรณรัตน์ (2537) ได้สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้ดังนี้

(1) กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ค้นหาสาเหตุของประเด็นปัญหา แล้วกำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า

(2) นิยามปัญหา เมื่อทราบสาเหตุหรือที่มาของปัญหาและสามารถกำหนดประเด็นปัญหาเป็นข้อเรื่องได้แล้ว จะต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นทำการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กำหนดสมมุติฐาน กำหนดความสำคัญการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตการศึกษาค้นคว้าในส่วนสาระเนื้อหา จำนวนตัวอย่าง จำนวนตัวแปร พร้อมกับให้นิยามศัพท์ตัวแปร ในส่วนตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องบางตัว

(3) การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นการดำเนินการวิจัย ซึ่งจะต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เลือกแบบการวิจัย โดยเฉพาะด้านการทดลองจะใช้กลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมที่ใช้ในการเปรียบเทียบหรือไม่ เมื่อดำเนินการในส่วนกลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือเสร็จขั้นดำเนินการจัดกระทำหรือทดลอง หรือเก็บข้อมูลตามแผน และระยะเวลาที่กำหนด

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากการจัดกระทำหรือทดลองแล้ว นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติช่วยในการแปลผล/สรุปผล ตามจุดมุ่งหมาย หรือสมมุติฐานที่กำหนดไว้

(5) สรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะต้องนำเสนอข้อมูล และสรุปข้อค้นพบตามข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมการอภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบนั้น แล้วนำเสนอผลงานทั้งหมด โดยการเขียนรายงานตามหัวข้อและรูปแบบของแต่ละสถาบัน หรือหน่วยงานกำหนดไว้

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2540) ได้สรุปไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน มีแนวดำเนินการดังนี้

1. สำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
2. วิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวทาง/เทคนิค วิธีการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

4. กำหนด รูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. สร้างสื่อ/เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
6. ทดลองใช้สื่อ/วิธีการสอน
7. สรุปผลการใช้สื่อ/วิธีการสอน
8. จัดทำรายงานผลการนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
9. มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

ชัยพจน์ รักราม (2539) ได้สรุปลำดับขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

เนื้อหาส่วนที่ 1 กล่าวถึงปัญหาและวัตถุประสงค์

เนื้อหาส่วนที่ 2 ทรงแสดงถึงสาเหตุของปัญหาได้ โดยการไปศึกษาหรืออ่านจากหนังสือทางวิชาการ “นวัตกรรม” ต่าง ๆ

เนื้อหาส่วนที่ 3 การดำเนินการพัฒนานวัตกรรมของตนเอง เตรียมสร้างทดลองจนมั่นใจว่าดีมัน

เนื้อหาส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หรือผลการแก้ปัญหาจากการนำไปใช้จริง

เนื้อหาส่วนที่ 5 สรุปอภิปราย และเสนอแนะ

ขั้นตอนดังกล่าวเรียกว่า ทำงานอย่างมีระบบ (System Approach) คือ การวิจัยในชั้นเรียนของการทำงานอย่างมีระบบ (System Approach) สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา การสำรวจปัญหา/ความต้องการรู้ว่าปัญหาคืออะไร มีขอบเขตเพียงใด ถ้าไม่ทำอะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุในแต่ละสาเหตุ มีแนวทางแก้ไขอย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อน และโดยวิธีใด และที่สำคัญมาก ๆ คือ กระบวนการ มีขนาดเล็กสามารถแก้ปัญหาเองได้ เวลาคิดให้คิดถึงนักเรียน ครูวิธีการ เรียกว่า คิดถึง Input ว่าทำไม และ Process ว่าอย่างไร

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นตอนที่ 1 ไปแล้วก็ต้องกำหนดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องบริหารเวลาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจต้องไปคุยกับผู้บริหาร เพื่อนครู เพื่อประสานงานไปปรึกษานักวิชาการ ศึกษานิเทศก์เพื่อหาวิทยวิธีแปลก ๆ หรืออาจต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการทำงานให้ได้ ทำตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน คือ หัวใจสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนเพราะถ้าเพียงแต่รู้ปัญหาจากขั้นที่ 1 แล้วหยุดตรงนั้น ไม่มีอะไรคืบหน้าก็จะเป็นเพียงวิจัยสำรวจหรือบรรยาย (Descriptive) ถ้ารู้ปัญหาแล้ววางแผนอย่างดีในขั้นที่ 2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีกิจกรรมที่มองเห็นทางสำเร็จแต่ไม่ดำเนินการอะไรต่อก็จะเป็นแค่เค้าโครงการวิจัย (Proposal) ความฝันที่อยากให้เป็นจริง ก็ไม่มีทางเป็นไปได้

ขั้นที่ 4 ติดตาม ปรับปรุง ทดลอง หลังจากมั่นใจจากการทดลองและปรับปรุงก็นำไปใช้ได้เลย และพบว่า บรรยากาศในห้องเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นต้นว่า พฤติกรรมนักเรียนเรียนสนุก เรียนอย่างมีความหมาย มีการช่วยเหลือกันมีความรับผิดชอบมากกว่าเดิม และที่สุดทำให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น นักเรียนน้อยคนที่เรียนตก นักเรียนมีปัญหาติ ร หรือ มส แทบจะไม่มี ในขั้นตอนนี้ มีการใช้สถิติง่าย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นผลการพัฒนา

ขั้นที่ 5 สรุป เขียนรายงาน จะเห็นได้ว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2. เพื่อศึกษาแนวทางหรือขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะสามารถแก้ปัญหา หรือช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน

3. เพื่อนำนวัตกรรมที่เหมาะสมมาพัฒนาและทดลองใช้ตามกระบวนการวิจัย

4) ปัญหาในการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย และการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ฉะนั้นการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงเป็นปัญหาอยู่มาก ซึ่งเรื่องนี้ นักวิจัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำปัญหาในการวิจัยมาเสนอแนะไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2525) ได้เสนอปัญหาในการวิจัยเป็นรายชื่อดังนี้

(1) ปัญหาด้านเทคนิคการวิจัย ซึ่งปัญหาทางด้านนี้แบ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนแหล่งค้นคว้าพจนานุกรมที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีคุณภาพการเขียนรายงานการวิจัยสื่อความหมายไม่ได้ ผลงานวิจัยยังขาดแคลนในบางประเภท รูปแบบการวิจัยไม่เหมาะสม ผู้เก็บข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูลไม่มีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญกับการทำวิจัย เป็นต้น

(2) ปัญหาด้านการบริหารงานวิจัย ปัญหาด้านนี้จะเห็นปัญหาเกี่ยวกับ ผู้วิจัยไม่มีเวลาในการทำวิจัย ขาดผู้ช่วยงานวิจัย มีงบประมาณด้านการทำวิจัยจำกัด และขาดขวัญกำลังใจในการทำวิจัย เป็นต้น

ฝ่ายสนเทศการวิจัย กรมวิชาการ (2529) ได้ประชุมเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-12 กันยายน 2529 และผลการประชุมได้มีการสรุปถึงปัญหาในการทำวิจัย และการนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนดังต่อไปนี้

- (1) ไม่มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องที่ตรงกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการอย่างเพียงพอ
- (2) งานวิจัยที่มีอยู่ไม่ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง
- (3) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนไม่ได้แพร่หลายเข้าไปสู่โรงเรียน
- (4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนยังไม่มีมาตรการที่จะมั่นใจได้ว่าจะป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ พอที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียนได้

(5) นักวิจัยภายนอกมักมองไม่เห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริง จึงไม่สามารถสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

(6) นักวิจัยระดับโรงเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องงานวิจัย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลพื้นฐานให้เป็นระบบได้

(7) นักวิจัยไม่ได้ชี้แจงส่วนสำคัญของงานวิจัยที่จะนำไปแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

(8) ผู้บริหารไม่เข้าใจถึงวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ผลงานวิจัย

(9) ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย จึงไม่ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการวิจัย

ในเรื่องเดียวกันนี้ได้กล่าวถึงการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนและในตอนหนึ่งได้เสนอปัญหาในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

(1) ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้นำวิจัยไม่ใช่คนคนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

(2) งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่วิธีการและรูปแบบจะเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่ากระบวนการคิดและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

(3) ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัย ไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย

(4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย และผลงานวิจัยที่มีอยู่ก็ไม่ได้เจาะลึกถึงห้อง ผู้สอนและนักเรียนอย่างแท้จริง

(5) การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา หลักสูตรต่าง ๆ ขาดการใช้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

กองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้จัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ในโครงการการวิจัยและทดลองหารูปแบบ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และได้สรุปปัญหาในการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดไว้ดังนี้

(1) ปัญหาในการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ซึ่งมีปัญหาดังนี้

1. ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างอิสระ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ทำวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

2. การเลือกปัญหาในการนำมาทำวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

3. เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยยังไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์

4. เรื่องที่ทำวิจัยมักซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากขาดการเผยแพร่ผลงานวิจัย

5. ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของชั้นเรียน

6. ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัยทำให้ไม่ได้หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริง ๆ

(2) ปัญหาในการเขียนโครงการ

1. ในระดับจังหวัดขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการเขียนโครงการ
2. ขาดความรู้ในการเขียนโครงการ
3. หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโครงการ

(3) ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย

1. ขาดที่ปรึกษาเนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย
2. ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย

(4) ปัญหาในการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยขาดความรู้และไม่มั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม
2. ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ

(5) ปัญหาในการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ
2. ขาดกำลังคนและมีเวลาก่อนข้างจำกัด
3. ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือคิดคำนวณ

(6) ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย

1. แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน

2. บุคลากรผู้ช่วยและเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด
3. หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยมาให้
4. ขาดความถนัด และประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย

(7) ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย

2. ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

3. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้
4. ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้
5. ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่เข้าใจ ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิด ๆ

6. ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

(8) ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย

1. บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย

2. บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดต้องรับผิดชอบงานหลายด้านทำให้มีเวลาน้อย และ ไม่ได้ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม

3. จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยในระดับโรงเรียนมีน้อย

4. ขาดผู้รู้ ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้ทำวิจัย

5. บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจ จุดประสงค์ของการวิจัย จึงทำให้การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

(9) ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย

1. การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันการณ์

2. มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณเนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงมีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

3. งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

4. การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำไม่ได้ลำบาก

(10) ปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น

1. ขาดบุคลากรช่วยทำงานวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการทำให้ไม่สะดวก และได้ผลงานล่าช้า

2. มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า

3. ขาดแหล่งค้นคว้าด้านวิชาการ ตำรา เอกสารอ้างอิง

4. ขาดวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ ฯลฯ

5. บุคลากรอื่น ๆ ไม่สนใจงานวิจัย

6. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง

อุทัย ดุลยเกษม (2533) กล่าวว่า ปัญหาที่คนไม่ทำวิจัยมีสาเหตุหลายประการ ดังนี้

(1) ขาดความสนใจในเรื่องแนวคิด และการแสวงหาความรู้ใหม่

(2) ขาดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และทุนรอน

(3) ขาดความรู้ความตั้งใจในเรื่องกระบวนการทำวิจัย

(4) คนที่ทำวิจัยไม่ใช่กำลังศึกษาหาความรู้ใหม่ แต่เพื่อหาจริงในกรณีของตนเองเท่านั้น

สุวัฒนา สุวรรณขนิณ (2536) สรุปว่า ปัญหาของการวิจัยของครู เกิด การไม่มีเวลา เนื่องจากครูนั้นหาผลิตผลงานสอนอย่างเกี่ยวพันตลอดเวลาแล้ว และนั้นต้องบริหารเวลาดี และต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ปัญหาข้อที่ 2 เป็นปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือด้านวิชาการ และปัญหาที่ 3 เป็นปัญหาในเรื่องการผลิตที่ส่งมีผู้ช่วยผลิตด้วย เขย่งกันทั้งหลาย

จากการนำเสนอปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นปัญหาที่พอจะแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านการกำหนดงานวิจัยทั่วไป ปัญหาด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยคือครูผู้วิจัยและผู้บริหาร ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลในการวิจัยในชั้นเรียน

5) ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยในชั้นเรียน

ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูหรือผู้ทำวิจัยนั้น ครูหรือผู้ทำวิจัยจะต้องมีความรู้ในกระบวนการวิจัยและยังมีปัจจัยที่จะทำให้การวิจัยสำเร็จได้อีกหลายประการ ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากผู้นับถือนักวิชาการและผู้ร่วมงาน ผู้วิจัยมีเวลาเพียงพอสำหรับการวิจัย มีเงินทุนสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการวิจัยอย่างเพียงพอ (วิจิตา ศรีสุพรรณ, 2523)

สุถงก์ จันทวนิช (2524) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้เกิดการวิจัยในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องสร้างปัจจัยให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการวิจัยให้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้านคือ นักวิจัย หน่วยงานวิจัย และบริบทของการวิจัย (Context) ซึ่งหมายถึงดังนี้

ปัจจัยเกี่ยวกับนักวิจัยได้แก่ ความรอบรู้ในสิ่งกมบางด้าน ความรอบรู้ในเชิงทฤษฎีการวิจัย ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ความสามารถในการเชิงวิเคราะห์วิจัย ความสามารถในการถ่ายทอดผลการวิจัย

ปัจจัยเกี่ยวกับหน่วยงานวิจัย ในแง่นี้มีสององค์ประกอบย่อยคือ โครงสร้างของหน่วยงานและระบบบริหารของหน่วยงานวิจัยซึ่งองค์ประกอบย่อยของทั้งสองอย่างจะมีรายละเอียดดังนี้

(1) โครงสร้างของหน่วยงาน หน่วยงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพต้องมีโครงสร้างที่ทำให้ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ในแง่ต่าง ๆ คือ มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ติดละพร้อมจะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง มีคณะวิจัยที่ได้รับการอบรมแล้ว มีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยและมีทุนสำหรับการวิจัย

(2) ระบบบริหารของหน่วยงาน ประกอบด้วยมีการจัดหาและกระจายบุคลากร ความสามารถตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งแรงงานและความ

กับคิดของอย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง มีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่ และวิสัยทัศน์การวิจัย

ปัจจัยเกี่ยวกับบริบทของการวิจัย (Research Context) ปัจจัยส่วนนี้จะเกื้อหนุนหรือขัดขวาง และทำให้ลดละเลิกได้ไม่่ง่ายว่ามีอยู่สมบูรณ์มากน้อยเพียงใดในสังคมของเรา แต่ปัจจัยด้านนี้มี ลักษณะอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการวิจัย ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ แบบแผนการแสวงหาความจริงที่มีมาแต่โบราณ ความใจกว้างในการรับฟังถ้อยแถลงและการเปลี่ยนแปลง ค่านิยมต่อการศึกษา ความต้องการงานวิจัย ผลตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินในการทำวิจัย เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการ การได้รับการยอมรับจากสังคม รวมทั้งความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกับอาจารย์ หรือนักวิจัยด้วยกันในหน่วยงานวิจัย

นอกจากนี้ ในการทำวิจัยแต่ละเรื่อง ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุเพียงพอ ผู้วิจัยต้องมีเอกสารในการค้นคว้า ตำราต่าง ๆ ซึ่งอยู่ตามห้องสมุดต่าง ๆ ต้องอาศัยที่ทำงานวิจัย ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น เครื่องคำนวณ เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจนบริการต่าง ๆ ทางธุรการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีสำคัญมากที่จะทำให้การวิจัย ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีคุณภาพ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, 2523)

ชุดิมา ปัญญาพินิจบุตร (2529) ได้กล่าวถึงปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัยมี 2 ประเภท คือ

(1) แรงจูงใจภายใน คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และเป็นหัวใจของผู้บริหาร

(2) แรงจูงใจภายนอก หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด รวมทั้งผลตอบแทนที่ช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งได้แก่ การประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง ผู้มีผลงานการวิจัย การนำผลการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการขอเลื่อนขั้นหรือตำแหน่ง สนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมาใช้ในหน่วยงาน สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่บรรยายในการประชุมต่าง ๆ ภายนอกหน่วยงาน อาจจัดเป็นวารสารของหน่วยงาน และประการสำคัญความร่วมมือของผู้ร่วมงาน ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตัวของนักเรียน ซึ่งสำคัญที่สุดสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2529) กล่าวว่า การจะทำวิจัยได้นั้น จำเป็นต้องมีที่ปรึกษาในการวิจัย จะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยมาก่อน หรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง เพื่อให้เกิดแนวคิดที่กว้างขวางขึ้น

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2533) ได้สรุปความคิดเห็นของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษานิสิต ผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์ผู้สอนทั้งในระดับประถมศึกษา

มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย จดการประชุมปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง เส้นทางการวิจัยพัฒนา เมื่อวันที่ 11-13 กันยายน 2559 ณ โรงแรมทรีอินน์ สันเขื่อนเมืองจังหวัดลพบุรี ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดังนี้

(1) แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในโรงเรียน

1. ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนางานวิจัยในสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศการวิจัยในระดับท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่จัดจาระบบข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัย การอำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูล แหล่งค้นคว้าอ้างอิง และการบริการให้คำปรึกษา
2. ควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของนักวิจัย และสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ทางวิจัยเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้ดำเนินการวิจัย
3. ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ เหมาะสม และสอดคล้องกับความจริงใจของการพัฒนาการศึกษา
4. จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดการวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และให้มีการร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแล ติดตามผลการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
5. ควรสนับสนุนให้มีครูมาประสานงานการวิจัย การรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยในทุกระดับ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายวางแผน และแก้ปัญหาการศึกษาของชาติอย่างกว้างขวาง

(2) คุณภาพงานวิจัยในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา

1. จะต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน ทั้งในด้านวิธีสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน
2. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุน เกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลา รวมทั้งการหาแหล่งเงินทุนเพื่อการวิจัย ทั้งภาครัฐและเอกชน
3. ควรให้มีศูนย์สารสนเทศทางการวิจัย โดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัย และอื่น ๆ ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ หน่วยงาน
4. จะต้องให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการวิจัยในทุกหน่วยงานการศึกษากันอย่างจริงจัง ซึ่งจะต้องกระทำในรูปของการอบรม สัมมนาติดตามให้คำปรึกษา

การทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนทำวิจัยได้สำเร็จ และควรให้สถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูมีหลักสูตรการ
ทำวิจัย และภาควิชาคุณูปการบัณฑิตในหลักสูตรปริญญาตรี

5. จะต้องช่วยกันสร้างภาพลักษณ์ให้ครู คณาจารย์ในโรงเรียนเห็นความสำคัญ
ของการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหน้าที่ของตนเอง รู้จักแบ่งเวลาเพื่อการพัฒนาการจัด
ตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการทำวิจัย

6. จะต้องช่วยกันพัฒนาระบบการวางแผนการทำวิจัยอย่างเป็นระบบทั้งใน
ด้านกระบวนการที่ปัญหาเพื่อการวิจัย การบริหารโครงการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เทคนิควิธีการ
พัฒนาเครื่องมือและการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

7. ทุกหน่วยงานควรส่งเสริมให้มีการนำผลวิจัยไปใช้ในหลายๆ ด้าน เพื่อให้
สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการที่จะแก้ปัญหาของ
แต่ละท้องถิ่น

8. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการวิจัยทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญ
ของการเผยแพร่งานวิจัยทางการศึกษา ไปถึงมือผู้ใช้ทุกแห่งถึง และต้องคำนึงถึงการจัดทำรูปแบบ
ที่เข้าใจง่าย และมีแนวทางนำไปใช้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสายงานต่าง ๆ เช่น
นักบริหาร นักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน เป็นต้น

9. ควรส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ผลิตผลงานวิจัย ทั้งที่เป็นงานวิจัยขนาดเล็ก และ
ขนาดใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกียรติแก่ผู้ผลิตงานวิจัยตามที่เห็นสมควรและถือ
เป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

(3) การพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1. ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้งเป็น
คณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่
ประสานที่ชัดเจนทั้งในด้านภาระหน้าที่ และความร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

2. จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับเขตการศึกษา จังหวัดและกลุ่มโรงเรียน
เพื่อบริการข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษา
กันทั่วๆ ว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ควรเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับผู้บริหารตลอดจนถึง
ระดับผู้ปฏิบัติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะ
ในระดับสถานศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุก ๆ สถานศึกษา

4. รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามดูแลและประเมินผลอย่างใกล้ชิด

5. ควรให้มีการอบรม ประชุมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครู อาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัย ให้ไปเป็นทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

6. จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือข้อมูลทางการวิจัยการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง นี่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้รับการวิจัย ไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

7. จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยในห้องถิ่น ให้ความสำคัญมุ่งมั่นในงานวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

8. ควรให้ความสำคัญต่อครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รับผิดชอบให้ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลการวิจัยที่ดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษา และประเทศ

9. ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในห้องถิ่น เพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

10. ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนในห้องถิ่น

11. ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัย และหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจน

12. จะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัด ให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาล้านเอกราช เป็นต้น จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัยด้วย

13. จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยในเครือข่ายทางการวิจัยระดับต่าง ๆ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งของกระทรวงศึกษาธิการ

14. จะต้องจัดทำเอกสารเป้าหมายของการดำเนินงานชี้แจงให้ผู้อยู่ในเครือข่ายทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการทำงานวิจัย

15. ควรสร้างระบบการประสานงานของเครื่องมือการวิจัยที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุปสรรค และความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติ และระดับบริหาร ในแต่ละหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

16. จะต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาดังด้วยระบบเทคนิค วิธีการของกระบวนการวิจัย

จิตรภา ฤกษ์ผลบุตร (2534) ได้กล่าวว่า การทำแบบวิจัยไม่ว่าจะนำเพื่อชุมชนใดก็ตาม เช่น เพื่อแสวงหาความรู้ หรือทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาการเรียนการสอนเรื่องใหม่ เพื่อนำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการพิจารณาในการเลื่อนตำแหน่งทางราชการก็ตาม ผู้ทำวิจัยจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำวิจัยที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เข้าใจลักษณะของงานวิจัยเข้ากับความเข้าใจเหล่านี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างไม่ผิดพลาด

นอกจากนั้น สุรศักดิ์ หลานมาลา (2534) สรุปว่า ปัจจัยที่ทำให้งานวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ คือ (1) ความสำคัญของหัวข้อการวิจัย (2) ความร่วมมือในการทำงานของทุกคนในกลุ่ม (3) การสนับสนุนจากผู้บริหาร (4) ความช่วยเหลือของที่ปรึกษา

จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน ให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ นั้น ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยต้องการ คือ ด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูล

2.3 บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องให้การสนับสนุน และช่วยเหลือให้ครูได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านการวิจัย เพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา และแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องทราบทิศทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานการวิจัยในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนอย่างแท้จริง

1) ความหมายของการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

วัฒนา สุตรสุวรรณ (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมหมายถึง การเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น

ผลงานการวิจัยมีราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้ความหมายของการส่งเสริมว่า หมายถึง เกื้อหนุนหนุนหลัง เชิดชู ส่วนคำว่า การวิจัยในชั้นเรียน วีระชัย ปุณณโชติ (2532) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน หรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากค้นหาความรู้ใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ แล้วยังหมายถึงรวมถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ เช่น สื่อการเรียนการสอน หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรืออาจเป็นการดัดแปลงอุปกรณ์ประเภทอื่น มาใช้ในการเรียนการสอนก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินการโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

จะเห็นได้ว่า ในความหมายของการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาก้าวพัฒนาและการคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย

2) การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน ได้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพพบทหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, อ้างถึงใน ประพันธ์ สุวิหาร, 2532) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจเพื่อให้คนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรก เรียกว่า ปัจจัยกระตุ้น (Motivator Factors) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน องค์ประกอบชนิดนี้มีความสำคัญอยู่ในระดับสูงมากในการทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะทำงาน ปัจจัยที่ 2 เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เรียกว่าปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เงินเดือน โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา นโยบายการบริหารของหน่วยงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว และความมั่นคงในงาน จากการศึกษาของเฮิร์ซเบิร์กในคราวเดียวกันกับการศึกษาปัจจัยกระตุ้นพบว่า ปัจจัยค้ำจุนนี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยมากที่จะส่งผลต่อความรู้สึกพอใจในการทำงานของคน แต่มีความสำคัญเพียงเป็นตัวป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานเท่านั้น กิลเมอร์ และคนอื่น ๆ (Gilmer and Others, 1960) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานไว้ 10 อย่าง คือ

(1) ความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การได้ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา

(2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
(3) การจัดการ ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ทำ และพึงพอใจในการจัดการของ
ผู้บริหาร

(4) ค่าจ้าง หมายถึง ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน
(5) ลักษณะงานที่ทำ ถ้าตรงกับความสามารถของบุคลากรก็จะทำให้เกิดความ
พึงพอใจในการทำงาน

(6) การมีสัมพันธภาพ องค์ประกอบมีงานหนักซึ่งมีความรู้สึกลัวว่างานหนัก
(7) ลักษณะทางสังคม ถ้าผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข
ก็จะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

(8) การยกย่องและการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
(9) สภาพการทำงาน ได้แก่ แสง เสียง ฝุ่นน้ำ ห้องส้วม ชั่วโมงการทำงาน
(10) สิ่งตอบแทน เช่น เงินบำนาญที่ตอบแทนเมื่อออกจากงาน การรักษาพยาบาล
ที่อยู่อาศัย วันหยุด เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ

ฉันทิยา สาร (2519) เสนอแนวคิดว่า ในการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้บุคลากร
ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยสิ่งจูงใจที่สำคัญ 5 อย่างคือ

(1) สิ่งจูงใจเป็นวัตถุ เช่น เงิน และสิ่งของ
(2) สิ่งจูงใจเป็นโอกาส เช่น การให้โอกาสที่จะมีชื่อเสียงดีเด่น มีเกียรติ มีอำนาจ
ประจำตัวมากขึ้นและโอกาสได้ตำแหน่งที่สูงขึ้น
(3) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงาน ซึ่งอาศัยวัตถุเป็นหลัก เช่น ให้ที่นั้งทำงาน
ที่ดี มีห้องทำงานส่วนตัว โต๊ะหัวหน้างานใหญ่กว่าโต๊ะบุคลากรอื่น หรือวัตถุอย่างอื่นที่เป็นพิเศษ
เพื่อสนองความดีความชอบ

(4) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงาน ซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น สภาพสังคม
เสริมธุรกิจ และการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

(5) การบำรุงขวัญหรือกระตุ้นใจ และสร้างความรู้สึกร่วมกันกับครูทั้งหลายว่า
ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ ในการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน อันเป็นการกระทำทุกวิถีทางที่จะให้
ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมในทางที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2530) ให้ความ
เห็นว่า การส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจ มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง
ผู้บริหารควรมีหลักในการจูงใจ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานด้วยความพึงพอใจ ดังนี้

(1) ต้องพยายามทำความเข้าใจกับผู้อื่น หรือผู้ได้บ่งกับปัญหาแต่ละบุคคล โดยมีประวัติการแบ่งงานของแต่ละคนที่เข้าใจกันอยู่แล้ว

(2) ศึกษาความต้องการและความสนใจที่จะมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้อื่น หรือผู้ได้บ่งกับปัญหา ความต้องการความสนใจที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ

วิชย โสสุวรรณจิตตา (2531) กล่าวถึง องค์ประกอบของการส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจต่อการนำไปใช้ในการบริหารจัดการที่มีสำคัญคือ

(1) งานที่มีลักษณะท้าทายความสามารถ จะจูงใจให้คนใช้ความสามารถของเขาได้เต็มที่ แต่ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับคนที่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด ทักษะของแต่ละคน และต้องไม่ลืมว่างานที่มีลักษณะท้าทายต่อคนหนึ่ง อาจไม่เป็นการท้าทายต่ออีกคนหนึ่งก็ได้

(2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ถ้าบุคคลได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดแนวทางการทำงานเอง เขาก็จะมีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จมากขึ้น อย่างไรก็ตามอาจมีบางคนที่ต้องการเป็นเพียงผู้ตาม และปฏิบัติตามที่ได้รับการบอกหมายเท่านั้น

(3) การให้การยกย่อง คนเราต้องการได้รับการยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหน และตำแหน่งใด การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมกับแต่ละคนจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดี การยกย่องในบางกรณีอาจให้ในรูปสิทธิพิเศษ เช่น ที่จอดรถ ห้องพักพิเศษ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานภาพเหนือผู้อื่นก็ได้

(4) การให้ความรับผิดชอบ การมอบหมายงานที่ให้ความรับผิดชอบที่เหมาะสมก็เป็นวิธีหนึ่งในการจูงใจให้ปฏิบัติงานเต็มที่มากขึ้น นอกจากนี้การให้เสนอการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ที่ดีจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจด้วย เพราะก่อให้เกิดการคาดหวังจะได้รับอำนาจความรับผิดชอบและการมีมากขึ้นจากการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งนั้น

(5) ความมั่นคงและปลอดภัย การให้ความมั่นใจว่าจะไม่ประสบสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การไม่มีงานทำ การสูญเสียตำแหน่งงาน การถูกลดตำแหน่ง การสูญเสียรายได้จะเป็นการจัดความกลัว และสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นการจูงใจด้านหนึ่งและถ้านำไปใช้ประกอบกับการให้ความเป็นธรรมในการทำงาน จะส่งผลต่อการจูงใจมากขึ้น

(6) ความเป็นอิสระในการทำงาน คนงานที่มีความสามารถ และมีความเชื่อมั่นในตัวเองนั้น จะต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน ผู้บริหารจึงไม่ควรบอกทุกอย่างว่าควรทำอย่างไรทุกขั้นตอน เพราะอาจเป็นการทำให้แรงจูงใจต่ำลง และเกิดความไม่พอใจในงานที่ทำได้ การแก้ปัญหาหนึ่งนอกจากการให้ความเป็นอิสระมากขึ้นแล้ว ผู้บริหารต้องวางรูปแบบงานให้มีความน่าสนใจ ทำให้อาจความสามารถ และมีความหมายต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น

(7) การเติบโตขึ้นส่วนตัว เป็นการส่งเสริมให้คนงานมีโอกาสเติบโตด้านความรู้ ความสามารถและความชำนาญมากขึ้น โดยการฝึกอบรม การให้ดูงานนอกสถานที่ การหมุนเวียน งาน และการสร้างประสบการณ์ในการทำงานต่าง ๆ

(8) โอกาสในการก้าวหน้า เป็นโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นสิ่งปรารถนา ของผู้บริหารงาน การมีโอกาสดำเนินตำแหน่งจะทำให้คนงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน องค์การที่พิจารณาผลงานและมีตำแหน่งเพิ่มอยู่เสมอย่อมสร้างแรงจูงใจได้มากกว่าองค์การที่คงที่ ไม่เติบโต และไม่มีโอกาสเลื่อนตำแหน่ง

(9) การแข่งขัน การยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีเด่นกว่าคนอื่นจะกระตุ้น ให้เกิดการแข่งขัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นและมีความมานะพยายามมากขึ้น เพื่อให้ ได้การยกย่องชมเชยบ้างนั่นเอง

อติ ศัลลิตานนท์ (2532) ได้สรุปว่า ในการที่จะส่งเสริมสิ่งจูงใจ เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีความรู้สึกอยากทำงาน ผู้บริหารควรจะใช้วิธีการ ดังนี้

(1) การชมเชย หัวหน้าจะต้องชมเชยผู้ปฏิบัติงานในโอกาสที่เหมาะสม และเป็น การเพิ่มกำลังใจในการทำงานให้แก่เขา

(2) การยกย่องให้เกียรติและให้การยอมรับจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความภาคภูมิใจ ที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของสังคมรอบ ๆ ตัวเขา และจากผู้บังคับบัญชา

(3) การให้ความเป็นมิตร ลูกน้องจะต้องรู้สึกอบอุ่นเมื่อหัวหน้าให้ความเป็นมิตร อย่างจริงใจ

(4) การให้ความเป็นธรรม ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความเป็นธรรมอย่างเสมอหน้าแก่ ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน ไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชัง

(5) การให้ร่วมคิด การที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา ได้ร่วมคิด กับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานในโอกาสอันควร เช่น ร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนงาน แก้ปัญหา เป็นต้น จะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วม และเกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของด้วย

(6) การร่วมทำงาน การที่ผู้บังคับบัญชาร่วมมือทำงานกับลูกน้อง ในบางโอกาสจะ สร้างความพอใจให้แก่เขามาก เนื่องจากเขามีความรู้สึกว่าหัวหน้าให้ความสำคัญกับตนเอง และยอม เห็นด้วยหรือช่วยร่วมกับเขาคด้วย

(7) การจัดงานให้เหมาะสมกับคน หัชนิตและปริมาณของงาน ผู้ปฏิบัติได้ทำงาน ที่ตนถนัด มีปริมาณของงานเหมาะสมกับความสามารถของเขา จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความสนุก เต็มใจไม่เบื่อหน่าย

(8) ช่วยเหลือเมื่อติดขัดหรือมีปัญหาเมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดปัญหา หรือข้อขัดข้องในการทำงาน ผู้บังคับบัญชาเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หรือข้อขัดข้องต่าง ๆ เมล่านั้นส่วนวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้คำแนะนำ ร่วมคิดหาวิธีแก้ปัญหา ลงมือร่วมแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องกับผู้ปฏิบัติด้วย เมล่านั้นจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาไม่ทอดทิ้ง หรือปล่อยให้เขาทำงานอย่างโดดเดี่ยว

(9) ให้ได้ทราบผลงาน ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพอใจเป็นอย่างมาก ถ้าเขาได้ทราบผลการปฏิบัติงานของเขาเป็นระยะ ๆ จะทำให้เขาภูมิใจในผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของเขา ถ้าพบข้อบกพร่องเขาจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์

(10) ให้มีการแข่งขัน ผู้บังคับบัญชาที่ฉลาดจะพยายามช่วยให้มีการแข่งขันในการทำงานระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มบุคคล เช่น ให้รางวัลหรือถ้วยชามชมเชยผู้ชนะจะมีผลเป็นการช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ๆ เพื่อที่จะชนะอีกฝ่ายหนึ่ง

(11) พยายามใช้อิทธิพลของกลุ่มใหญ่ดึงกลุ่มเล็ก โดยการกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลส่วนใหญ่กระทำตัวให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานที่ดี จะเป็นอิทธิพลที่ดึงดูดคนส่วนน้อยที่พลัดให้กระทำดีตามไปด้วย

(12) การมีอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานก็เป็ปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งที่จะกระตุ้นให้คนอยากทำงาน เมื่อมีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะทำงานได้รวดเร็ว

(13) การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ก็เป็นหน้าที่อีกประการหนึ่งที่สำคัญของผู้ว่า ถ้าบรรยากาศในการทำงานดี ทั้งทางกายและทางจิตใจ เช่น ห้องทำงานสะอาด โปร่ง ไม่อึดอัดเสียการทำงานสบาย ผู้ร่วมงานทุกคนตั้งแต่ผู้บังคับบัญช้ายันแชนแจ่มใส ไม่มีการขู่มขู่บีบบังคับใส่ร้ายกัน บรรยากาศเช่นนี้จะทำให้ทุกคนในที่นั้นอยากทำงาน

(14) การให้รางวัลในโอกาสอันควร อาทิ การให้การยกย่องสรรเสริญ ชมเชย การเลื่อนยศ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การให้สิ่งตอบแทนทางวัตถุ เช่น เลื่อนเงินเดือน

(15) การทดสอบ ถ้ามีการทดสอบการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อยู่เสมอจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ผลดี และข้อผิดพลาดในการทำงานของเขา จะทำให้เขาได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดให้ดีขึ้น และภูมิใจในความสำเร็จของการทำงานของเขาเอง

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานวิจัยมีกำลังใจและสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้น ที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการนำหลักการจูงใจในการทำงานมาใช้ในการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และเกิดความพึงพอใจต่อครูผู้ปฏิบัติ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนควร

มีบทบาทเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อถือต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยตระหนักว่า การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครู เพื่อครูจะได้นำข้อค้นพบจากผลการวิจัยของตน ไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของตนเองหรือแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญดังนี้

- (1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน
- (2) การให้การยอมรับนับถือ ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
- (3) การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน
- (4) การมีกลไกรับผลชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
- (5) การส่งเสริมการก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

3) บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติตามตามหน้าที่ของผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 5 ด้าน ได้แก่

1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

แมคเคลีแลนด์ (McClelland, 1961) ได้กล่าวถึงลักษณะของความสำเร็จ จะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ 1. มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาส เพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ 2. มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบความสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้นจึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง 3. ต้องการได้รับข้อมูลกลับที่ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อการตัดสินใจของตนในงานครั้งต่อไป และ 4. ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ เพื่อที่เขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาให้ทัดเทียมผู้ที่มีความสามารถ ความรู้ลักษณะนี้จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จสูงต่อไป สอดคล้องกับ พัทยา สายหู และคนอื่น ๆ (2526) ให้ความเห็นว่า ในการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย หรือคำสั่งที่ชัดเจน มีการจัดกำลังบุคลากร งบประมาณ และวัสดุส่งเสริมการวิจัยที่เหมาะสม ซึ่งเอกชัย กิสุขพันธ์ (2530) ให้ความเห็นว่า การที่ผู้บริหารจะบริหารให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจโดยพิจารณาว่า

1. ได้สร้างให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ปฏิบัติอยู่นั้น น่าสนใจ ทำหายความสามารถและอยากทำงานเพิ่มขึ้นหรือยัง

2. ผู้ได้บังคับบัญชาหรือไม่ว่า ผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงาน และเขาต้องทำอะไรเพื่อให้ถึงมาตรฐานขององค์กรที่กำหนดไว้และ

โกวิท ประวาลพุกภัย (2531) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์กร โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่สำคัญคือ

1. จัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกับระหว่างผู้ปฏิบัติ
2. ร่วมกันตรวจสอบความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จในทุก ๆ ระดับของงานตั้งแต่องค์การดำเนินงานผลผลิตไปจนถึงผลกระทบ
3. ร่วมกันประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียน
4. มีการตกลงกันว่าพัฒนางานของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นสัญญาสุภาพบุรุษ ทุกคนต้องรักษาคำมั่นสัญญา และกลุ่มต้องช่วยกันติดตามตรวจสอบช่วยเหลือให้แก่แต่ละบุคคลหรือแต่ละโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่ให้สัญญาไว้ตามกำหนดเวลา
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าว โดยการเยี่ยมเยียนได้ถามและให้กำลังใจตลอดจนเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ นทีพิทย ธรรมเกียรติกุล (2533) กล่าวถึง องค์การที่ประสบความสำเร็จ ควรมีลักษณะ ดังนี้ 1. องค์การต้องยืดหยุ่น มีระบบงานที่ดี สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา 2. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทำงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3. เป้าหมายขององค์การเป็นที่ยอมรับของพนักงานทุกระดับ 4. มีการสื่อสารระบบเปิด ผู้บริหารไว้วางใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ 5. โครงสร้างระบบองค์การจะเกี่ยวกับจุดประสงค์ หน้าที่และสภาพแวดล้อมขององค์การ 6. กระจายงานในเรื่องการตัดสินใจ เกี่ยวกับงานประจำวันให้แก่ระดับล่างขององค์การ และ 7. ขวัญกำลังใจของพนักงานดีอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารต้องจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

(2) การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การให้การยอมรับนับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจในการทำงาน เฮิร์ซเบิร์ก และคนอื่น ๆ (Herzberg and Others, 1959) ได้ระบุว่า การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยสูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่สถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะ使人เกิดความรู้สึกว่า

1. งานที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่ทำเบื่อหน่ายเป็นสิ่งที่ท้าทายและต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่
2. มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับความหมายและสามารถใช้ความคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่
3. มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน
4. ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา
5. การทำงานนั้นทำให้ผู้รับผิดชอบการพัฒนาตนเองได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

สมยศ นาวิการ (2521) ให้ความสำคัญว่า ผลตอบแทนหรือผลลัพธ์จะมีความสำคัญ และจะเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมได้ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนนั้นบุคคลจะต้องรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากพฤติกรรม และถ้าหากจะให้ผลตอบแทนมีผลกระตุ้นต่อความพยายามของบุคคลหนึ่งๆ แล้วเขาจะต้องรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับของกำลังความพยายาม จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในผลของการปฏิบัติงานของเขา

กรมสามัญศึกษา (2529) ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานของผู้บริหารที่สำคัญ คือ การส่งเสริมมาตรการที่จะสร้างขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และลดปัญหาต่างๆ ที่จะทำลายขวัญกำลังใจในการทำงาน พร้อมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีผลงานดีเด่น ด้วยการใช้นวัตกรรมในกระบวนการทำงาน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมเสนอผลงานดีเด่น การส่งเสริมให้มีการเยี่ยมชมผลงานดีเด่น ส่งเสริมให้ผลงานเป็นฐานในการสร้างความก้าวหน้าของตำแหน่งหน้าที่การงาน

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2531) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีหลักการเพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่สำคัญคือ

1. บุคคลได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานและกำหนดแนวทางการทำงานเอง เขาจะมีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จมากขึ้น
2. คนเราต้องการได้รับการยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหน และตำแหน่งใด การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมกับแต่ละคน จะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดี
3. การยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีเด่นกว่าคนอื่น จะกระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้น และมีความมานะพยายามมากขึ้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องชมเชยบ้างนั่นเอง

สรุปได้ว่า การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการให้เกียรติและยกย่องชมเชยครูที่มีความสามารถในการวิจัย ซึ่งผู้บริหารต้องทำให้ครูเกิดกำลังใจและมีความภาคภูมิใจกับผลงานวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่ยู้งักกับแพร่หลาย

(3) การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การนำผลการวิจัยเข้าไปช่วยการเรียนการสอนได้นั้น ครูผู้สอนต้องสามารถวิจัยได้ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้องตามสภาพปัญหาความเป็นจริง

แฮส (Hass, 1957) ได้ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการส่งเสริมครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพที่สำคัญคือ จะต้องส่งเสริมและปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูทุกคนจะต้องศึกษาและทดลองวิจัยกันอย่างจริงจัง เพื่อความก้าวหน้าในการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยจะลงมือกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

กษ (Kye, 1960) ได้เสนอวิธีปรับปรุงคุณภาพของครูโดยการสนับสนุนครูให้ทำการทดลองวิจัยทำการสอนโดยใช้เนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีจัดชั้นเรียนใหม่ ๆ ให้ครูได้เผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ความรู้ความเข้าใจประสบการณ์กับบุคคลอื่น ซึ่งกำลังทดลองหรือกำลังจะทำเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้เป็นสุนทรียะ ปรากฏการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระดับโรงเรียนและท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูได้เขียนบทความ หรือหนังสือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ หรือจัดทำรายงานในด้านที่มีความสามารถ หรือมีภาระสอนเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาภักดิ์ จันทวานิช (2528) ให้เห็นว่า โครงสร้างของหน่วยงานและระบบการบริหาร เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการวิจัยทางการศึกษา องค์ประกอบด้านโครงสร้างของหน่วยงาน ได้แก่ การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่แต่ละพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสาร และวรรณคดีที่เกี่ยวข้องที่มีเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง มีคณะนักวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว มีอุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย และมีทุนสำหรับการวิจัย ส่วนองค์ประกอบของระบบการบริหาร ได้แก่ การจัดหาและกระจายบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับทำวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงและมีห้องสมุด หรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และการติดต่อในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร สิมพล (2531) ได้รายงานถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถภาพด้านการวิจัยให้แก่ครู และบุคลากรประจำการทางการศึกษา ในฐานะนักวิจัยประจำโรงเรียนว่าสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับครู และบุคลากรประจำการจะช่วยให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงาน ต่าง ๆ และนำ

ความรู้ทางด้านการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิควิธีสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน อันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

วัลลภ กันทรทัต (2534) กล่าวสรุปไว้ว่า ในการนำวิจัยเข้าสู่โรงเรียนผู้บริหารจะต้องมองโรงเรียนในรูปของระบบ คือ มองให้เห็นความสัมพันธ์ภารกิจขององค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบโรงเรียน ทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตให้ชัดเจน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน อาจเกิดปัญหาที่ระดับปัจจัย หรือระดับกระบวนการหรือระดับผลผลิตการวิจัยจะเข้ามามีส่วนช่วยในการหาคำตอบว่า ได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบโรงเรียนนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการมองเห็นคุณค่าประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูได้ทำวิจัยเพื่อจะได้ความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

(4) การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ความรับผิดชอบมีความสำคัญในกระบวนการบริหารงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เชสเลอร์ (Chester, 1966) ได้วิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษาทดลองวิจัยเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สาธิตวิธีการสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสลับเปลี่ยนกันเขียนเขียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผลและติดตามผลการประชุมปฏิบัติการ การประชุมปรึกษาหารือการสาธิตการสอน จัดประชุมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์แบบของครูแบบดีเพื่อก่อให้เกิดกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอน ให้ครูได้มีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุและอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้โครงการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเรียนห้องเรียน และจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะและค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปประชุมอบรมทางวิชาการ

กิติ ดยัถกานนท์ (2532) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ผู้บริหารที่เป็นนักพัฒนามักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับผู้ได้บังคับบัญชา และมอบหมายให้ผู้ได้บังคับบัญชารับผิดชอบงานใหม่ ๆ กระตุ้นให้เขาเป็นเจ้าของตัวเอง รู้จักความรับผิดชอบ ขยัน และมีความคิดสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ดูแล เพื่อให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ได้รับความช่วยเหลือทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(5) การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ของข้าราชการตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคล เป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงพอใจแก่ขั้น จึงจะสามารถนำมาใช้ป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

สมพงษ์ ภาณุสัน (2521) ให้ความเห็นไว้ว่า สภาพในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การใดก็ตาม ควรมีการให้บำเหน็จรางวัล การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเยี่ยมเป็นเครื่องจูงใจให้บรรดาผู้ได้ยังกลับใญ่ซำหรือผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่องรงานด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ มีความมั่นใจ และกำลังขวัญที่ดี กับเป็นผลของการให้บำเหน็จความดีความชอบแก่ข้าราชการ คณะกรรมการข้าราชการครู (ม.ป.ป.) ได้กำหนดการเลื่อนขั้นและแต่งตั้งข้าราชการครูสายงานการสอน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือการขอก้าวหน้าให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นสำหรับตำแหน่งระดับ 7 ขึ้นไป นั้น คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดให้ข้าราชการครูผู้นั้น จะต้องมึผลงานทางวิชาการที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวกับการสอน 7 ประการคือ

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนโดยตรง เช่น เอกสารประกอบการสอน แผนการสอน เอกสารกำสอน ชุดการสอน หนังสือเรียนแบบหน่วย ใบการสอน และอื่น ๆ

2. หนังสือสริมประสบการณ์

3. งานแปล

4. งานประดิษฐ์

5. งานวิจัย

6. ผลงานทางวิชาการ

7. ผลงานในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งแสดงความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับหน้าที่ของครู อาจารย์ที่ปฏิบัติ

วิมล กัณหรัพย์ (2531) สรุปว่า ตามปริมาณและคุณภาพของเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดสำหรับงานวิจัย ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ควรคำนึงถึงแนวทางการทำวิจัยในเกณฑ์ต่อไปนี้คือ

1. การพัฒนางานที่รับผิดชอบ งานวิจัยนั้นจะนำไปพัฒนาในหน้าที่ความรับผิดชอบได้หรือไม่

2. การนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ผลงานวิจัย นอกจากเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ จะต้องใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นที่สามารถนำไปใช้อย่างได้ผลและเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาโดยทั่วไป

3. ความเป็นปณัยของผลวิจัย ผลการวิจัยจะต้องไม่คลุมเครือ การแปลความของข้อมูลต้องชัดเจน ผลงานจะต้องปรากฏในรูปแบบที่ทุกคนสามารถตีความ หรือเข้าใจความหมายได้ถูกต้องในทิศทางเดียวกัน

4. ความลึกซึ้งของการวิจัยต้องอาศัยข้อมูลจากการศึกษากันกว้างอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง

5. ความรอบรู้ในเรื่องที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยควรจะต้องศึกษาข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ อย่างถี่ถ้วน และถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรอบรู้อย่างจริงจังในเรื่องที่ศึกษา และสามารถขยายผลให้บุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สอยพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความทันสมัยของเรื่องที่จะทำการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ สรุปได้ว่า ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ขึ้นอยู่กับความชอบตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลของการที่ครูได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่ง ผู้บริหารจะต้องบริหารบุคคลในโรงเรียน โดยใช้ผลงานวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนขั้นตำแหน่งหน้าที่การงานของครูให้สูงขึ้น บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรม การปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหารที่ได้กระตุ้นสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้มีการพัฒนาตัวเองหรือคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย โดยอาศัยทักษะการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การให้ค่ายอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความสำคัญของงานวิจัยในชั้นเรียน การมีสถานะรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) งานวิจัยในประเทศ

พิรวัฒน์ วงษ์พรหม (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการทำวิจัยชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่า

(1) ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีการแก้ปัญหาในชั้นเรียน โดยวิธีการทำวิจัยร้อยละ 88.90 และเรื่องที่ทำวิจัยส่วนมากเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการทำ

วิจัยชั้นเรียนครูที่ทำวิจัยส่วนมากกำหนดปัญหาจากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน และให้ความสำคัญแก่การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบการวิจัยที่นิยมใช้ คือการวิจัยเชิงสำรวจ แหล่งวิทยาการที่ใช้ศึกษา คือ ตำรา เอกสาร วารสาร ผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยคือเพื่อนครู เครื่องมือที่ใช้มากคือ แบบสังเกตแบบมีที่สร้างโดยผู้วิจัยเอง ประชากรที่ใช้คือ นักเรียน ค่าสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ครูผู้ทำวิจัยส่วนใหญ่บันทึกผลการวิจัย งบประมาณที่ใช้ คือ งบประมาณส่วนตัว ช่วงเวลาที่ใช้ทำวิจัยคือเวลาที่ว่างจากการสอน ผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้แก้ปัญหาและสามารถใช้แก้ปัญหาได้ในระดับพอใช้ ผลการวิจัยมีการเผยแพร่เป็นส่วนน้อย ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียนของครู ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาด้านงบประมาณและเวลาในการทำวิจัยเป็นปัญหาในระดับมาก

(2) ครูมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก โดยต้องการให้มหาวิทยาลัยความรู้ในระดับอำเภอที่รวบรวมเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการวิจัยในระดับมากที่สุด

(3) ครูผู้สอนและครูวิชาการโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียนไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการในการทำวิจัยชั้นเรียน มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยครูส่วนมากต้องการให้จัดสรรงบประมาณให้แก่ครูโดยตรง ไม่ผ่านการผ่านทางโรงเรียน

คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยนักวิจัย ในหน่วยงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องแรงจูงใจในการทำวิจัย กล่าวคือ นักวิจัยในหน่วยงานส่วนกลาง เห็นว่าปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารของหน่วยงานที่จะให้ความสนใจ และให้การสนับสนุน มีทุนทำวิจัยเพียงพอ มีอิสระในการทำงาน มีข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัย และตัวนักวิจัยเองต้องมีความรักที่จะทำงานวิชาการ ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานในส่วนภูมิภาค เห็นว่าปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัย ได้แก่ ต้องการชื่อเสียงเพื่อสถานภาพทางสังคม และมีความอยากรู้อยากเห็นประเด็นที่น่าสนใจวิจัย ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยได้แก่ การทำวิจัยจะเป็นการเสริมงานประจำที่ทำอยู่แล้ว ปัจจัยรองลงไปก็คือผู้บริหารสนใจรับรู้และให้การสนับสนุนและตัวนักวิจัยจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็นประเด็นที่จะศึกษา วิจัยและมีความรักที่จะทำงานวิชาการ

จันทนา สุขช่วง (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า

(1) เหตุจูงใจในการทำวิจัยของกลุ่มครูมัธยมศึกษาที่ทำวิจัยได้แก่ประสบปัญหาในการทำงานที่โรงเรียน และต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อนำมาพัฒนางานที่ปฏิบัติ และได้รับการแต่งตั้งมอบหมายหรือได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้ทำการศึกษา สาเหตุการไม่ทำวิจัย

ของครูมัธยมศึกษา กลุ่มที่ไม่ทำการวิจัย ได้แก่ การไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ และประสบการณ์ในการทำการวิจัย และไม่เห็นคุณค่า และประโยชน์ของการวิจัย

(2) การทำวิจัยของครูมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2531 และ 2532 ปรากฏว่า มีจำนวนโครงการวิจัย 42 โครงการ

1. ปัจจัยพื้นฐานในการทำการวิจัย ที่ครูมีความต้องการมากได้แก่ ที่ปรึกษาในการวิจัย เวลาในการทำการวิจัย และแหล่งกันคว้าข้อมูล

2. การทำวิจัยของครูมัธยมศึกษาทั้ง 42 โครงการ พบว่า ทำสำเร็จ 15 โครงการ อยู่ระหว่างการดำเนินการ 19 โครงการ และล้มเลิก 8 โครงการ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการวิจัยดำเนินไปได้สำเร็จ ได้แก่ การมีบุคลากรในขณะวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยที่มีความรู้ด้านการวิจัย ผู้บริหารสนับสนุนติดตามงาน ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและการมีเวลาในการทำการวิจัย

3. ผลงานวิจัยที่ทำสำเร็จ มีลักษณะของรายงานการวิจัยส่วนใหญ่ เป็นแบบย่อ โดยเน้นเฉพาะผลการวิจัย จะมีรายงานที่มีลักษณะสมบูรณ์เพียง 3 เรื่อง

4. การเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้ ส่วนใหญ่เผยแพร่ภายในโรงเรียน โดยการนำเสนอต่อผู้บริหาร และแจกครูในโรงเรียนและผู้บริหารได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอปรับปรุงในโรงเรียน

พรเพ็ญ ปฏิสัมพันธ์ (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร พบว่า ปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัย คือ ปัจจัยกระตุ้นประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ปัจจัยก้ำจุนประกอบด้วย นโยบายการบริหาร การปกครอง บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สภาพการทำงาน และเงินที่ได้รับ ตามทฤษฎีการจูงใจของอีริชเบิร์ก สามารถทำนายการทำหรือไม่ทำการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ถูกต้องร้อยละ 71.16

นภาพร สิงห์หัต (2532) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาหาความรู้ทางการวิจัยเพิ่มเติม แต่ขาดแหล่งความรู้ในโรงเรียน เอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัย และได้เสนอแนะให้หน่วยงานจัดฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติทางการวิจัย นอกจากนี้ครูยังมีความสนใจในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น เพราะคณะกรรมการข้าราชการครูได้กำหนดให้ครูสามารถให้ผลงานวิจัยในการขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้อีกด้วย

พันธุ์ชัย วิหคโต (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาแนวทางการพัฒนา และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า

(1) สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกหมวดวิชา และสภาพปัจจุบันครูทำการสอนโดยใช้แผนการสอนที่ตนเองได้จัดทำขึ้น และสามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนในระดับปานกลาง สาเหตุที่ไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดกิจกรรมการใช้สื่อ เวลา และการประเมินผลไม่เป็นไปตามที่กำหนด แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการสอนก็คือ ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด เน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มให้นักเรียนทำร่วมกัน ด้านสื่อ และการประเมินผลควรใช้หลาย ๆ รูปแบบ สื่อที่ใช้ต้องมีคุณภาพสร้างความสนใจของนักเรียนได้ และง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน และควรใช้การประเมินผลเป็นกลุ่มแทนรายบุคคลเพื่อลดเวลา นอกจากนี้ จำนวนนักเรียนแต่ละห้องไม่ควรเกิน 35 คน และให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านผลการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ สาเหตุเพราะตัวนักเรียนเองรองลงไปคือ ผู้ปกครองและครูผู้สอน วิธีการที่จะช่วยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนก็คือ ต้องมีการสอนซ่อมเสริมและสอนพิเศษให้นักเรียนโดยการสอนที่ครูเห็นว่าให้ผลดีต่อผลการเรียนของนักเรียน คือ การอภิปรายการเรียนเป็นกลุ่ม การเรียนแบบศูนย์การเรียน การค้นคว้า การใช้วิดีโอ ประกอบ และการทดลอง

(2) สภาพทางด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อย หรือไม่รู้เลย และส่วนใหญ่ได้ความรู้มาจากเรียนในระดับมหาวิทยาลัยและมีความยินดีที่จะเข้ารับการอบรม โดยมีเงื่อนไขว่าจะกลับไปทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หัวข้อที่สนใจจะทำวิจัย คือ เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ปัจจุบันได้มีการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับน้อยมาก หรือไม่มีเลย สาเหตุเพราะขาดประสบการณ์ ยังไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความรู้พอยังไม่เข้าใจ และไม่รู้จักขั้นตอนกระบวนการที่ถูกต้อง ไม่มั่นใจในการเก็บข้อมูล ส่วนผู้ที่เคยนำผลการวิจัยไปใช้แล้วนั้น นวัตกรรมที่นำไปใช้ได้แก่ เทคนิค วิธีสอน การผลิต และใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

บัญชา อึ้งสกุล (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า

(1) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง

(2) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันและ
ประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภวัฒน์ เวชประดิษฐ์ (2532) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์
จังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการทำวิจัยในโครงการ
วิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา” สรุปผลการวิจัย

(1) ผู้กำหนดหัวข้อวิจัยเป็นคณะศึกษานิเทศก์จังหวัด กำหนดหัวข้อวิจัย
จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับจังหวัด การวิจัยส่วนมากเป็นโครงการวิจัยและ
ทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มทักษะ โดยเน้นพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนและพัฒนาความสามารถทางการสอนของครู แหล่งที่ใช้ค้นคว้าเอกสารทางการวิจัยคือ
ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสร้างขึ้นเองทั้งหมดและนำของผู้
อื่นมาดัดแปลง ลักษณะโครงการวิจัยเป็นการวิจัยเป็นคณะ งานวิจัยไม่เสร็จตามกำหนดเพราะ
ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีงานอื่นทำมากเกินไป งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้วจะพิมพ์เป็นรายงานวิจัยฉบับ
สมบูรณ์และทยอยส่งให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ในสังกัด ผลการวิจัยส่วนใหญ่
นำไปใช้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และมีผลคือครูมีพฤติกรรมการสอนดีขึ้น

(2) ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย แสดงว่า ด้านการบริหารงาน
วิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเผยแพร่งานวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้มีปัญหาน้อยมากส่วนด้าน
เนื้อหาของการทำวิจัย และการติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นปัญหาปานกลาง

ชุดิมา ปัญญาพินิจนุจร (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความรู้และความ
ต้องการปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยของพยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข” ได้ผลการวิจัยดังนี้

(1) พยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาลมีความรู้ทางการวิจัยในระดับน้อย

(2) พยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาล มีความต้องการปัจจัยในการทำวิจัย
แตกต่างกันในด้านการกำหนดทิศทาง การสนับสนุนการทำวิจัย การสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผล
งานวิจัยทั้งภายในและนอกหน่วยงาน การให้เวลาทำวิจัยได้เฉพาะช่วงเวลาที่จำเป็นโดยไม่นับวันลา
และมีความต้องการปัจจัยในการทำวิจัยที่เหมือนกันในเรื่อง การส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยมา
ใช้ในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนผู้มีโครงการวิจัยให้ดำเนินงานวิจัยได้โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง
ของการทำงาน

2) งานวิจัยในต่างประเทศ

Lisa Smulyan (อ้างถึงใน วันทนา ชูช่วย, 2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The Collaboration Process in Action Research” โดยทำการศึกษากระบวนการร่วมมือกันของทีมวิจัย ซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งจะต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียน แต่เป็นการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ตามความรู้สึกของครู พบว่า ถึงแม้ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติแต่ละครูทั้ง 5 คน ก็พบว่า ในช่วง 2 ปีที่ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

วรรณกรรม เอกสาร และจากผลการวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในด้านความสำคัญ และประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน รูปแบบ กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหา และปัจจัยจำเป็นที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยในชั้นเรียน และบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้วิจัย และผู้ที่สนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ ในการทำวิจัยในชั้นเรียน และนำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น